

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

**ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: «ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΤΗΣ
ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ»**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΧΗΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (Α.Μ.4042201802046)

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ**

ΤΡΙΠΟΛΗ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Αθανάσιο Αναστασίου, Επίκουρο Καθηγητή για την πολύτιμη καθοδήγηση του στην ολοκλήρωση της εργασίας

Περίληψη

Τις τελευταίες δεκαετίες, ο ρόλος των τελωνειακών αρχών, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, έχει διευρυνθεί. Εκτός από την εξυπηρέτηση δημοσιονομικών και εισπρακτικών στόχων, επιδιώκεται η διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των πολιτών και η προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Δεδομένου ότι ο ρόλος των τελωνείων είναι πολυδιάστατος, η παρούσα μελέτη διεξήγαγε μια ολοκληρωμένη μελέτη της λειτουργίας των τελωνείων στην Ελλάδα. Αρχικά σε θεωρητικό επίπεδο μελετήθηκε το ρυθμιστικό πλαίσιο των τελωνειακών αρχών και των πραγματοποιούμενων ελέγχων, καθώς και των επιβαλλόμενων φόρων κατά τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων. Στο πρακτικό μέρος της εργασίας μελετήθηκε η εξέλιξη των τελωνειακών εσόδων, τα αποτελέσματα των τελωνειακών ελέγχων και η σχέση μεταξύ παραβάσεων και ελέγχων. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από της ετήσιες εκθέσεις του Γενικού Διευθυντή Τελωνείων και ΕΦΚ που συντάσσονται από τα δεδομένα των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων της υπηρεσίας, ICISnet και ELENXIS.

Κύρια πηγή εσόδων για τα τελωνεία είναι οι Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, αποτελώντας συνολικά περίπου το 94% των συνολικών εσόδων. Μεγάλη δυσκολία εντοπίζεται στην είσπραξη των επιβληθέντων προστίμων. Την διετία 2017-2018 υπήρξε μείωση στις πραγματοποιηθείσες κατασχέσεις κατά 8,21% και ακόμα μεγαλύτερη μείωση στο σύνολο των τελών, δασμών, φόρων και προστίμων που βεβαιώθηκαν από τους ελέγχους. Η πλειοψηφία των κατασχέσεων αφορά εμπορεύματα υποκείμενα στον ΕΦΚ αλλά και παραποιημένα προϊόντα. Σχετικά με τους στοχευμένους ελέγχους κυρίως πραγματοποιούνται από τις αρχές δίωξης (τελωνεία, κινητές μονάδες ελέγχου, κλπ) και δευτερευόντως από τους εκ των υστέρων ελέγχους. Το 2018 οι στοχευμένοι έλεγχοι μειώθηκαν από το προηγούμενο έτος αλλά οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν ήταν περισσότερες. Από το σύστημα ανάλυσης κινδύνου η υπόδειξη στις περισσότερες διασαφήσεις ήταν τελωνισμός κατά δήλωση (ιδίως στις εξαγωγές), ενώ από τους ελέγχους περισσότερο υποδεικνύονται οι έλεγχοι εγγράφων (στις εισαγωγές) και διαδικασίας και λιγότερο ο φυσικός έλεγχος.

Abstract

In recent decades, the role of customs authorities, both at national and Community level, has expanded. In addition to serving budgetary and collection purposes, main aim is to ensure the safety and health of citizens and to protect the environment and cultural heritage. As the role of customs is multidimensional, the present study carried out a comprehensive study of the functioning of customs in Greece. Initially, the regulatory framework of customs authorities and controls, as well as the taxes levied on customs clearance of goods, were studied. The practical part of the work examined the evolution of customs revenue, the results of customs controls and the relationship between, infringements and controls. The data were extracted from the annual reports of the General Director of Customs and Excise Duty, compiled from the data of the integrated information systems of ICISnet and ELENXIS.

The main source of revenue for customs is excise duty and value added tax, accounting for approximately 94% of total revenue. There is a great difficulty in collecting the fines imposed. In the two years 2017-2018 there was 8.21% decrease in foreclosures and an even greater decrease in the total of taxes, duties, taxes and fines confirmed by the inspections. The majority of seizures concern goods subject to VAT and counterfeit products. The targeted controls are mainly carried out by the prosecution authorities (customs, mobile control units, etc.) and secondarily by the ex-post controls. In 2018 the targeted controls are less than previous year, whereas the violations that are noted were more. According to the Risk Analysis System the indication in most customs declarations (especially in exports) was customs clearance, while from the controls what is more strongly pointed out is controls of registrations (especially in imports) and procedures and less the physical inspection.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	1
Abstract	2
Εισαγωγή	5
Κεφάλαιο 1 ^ο : Τελωνειακή Υπηρεσία.....	7
1.1 Ιστορικό - Διάρθρωση.....	7
1.2 Αποστολή και Αρμοδιότητες.....	11
1.3 Τελωνειακή ένωση.....	13
1.3.1 Ιστορικό και σημασία.....	13
1.3.2 Αρμοδιότητες και Στόχοι.....	15
Κεφάλαιο 2 ^ο : Τελωνειακός Έλεγχος.....	17
2.1 Γενικά.....	17
2.2 Υποβαλλόμενα παραστατικά για τον τελωνειακό έλεγχο.....	18
2.3 Διαχείριση κινδύνων.....	19
2.4 Είδη τελωνειακών ελέγχων.....	21
2.4.1 Έλεγχος εγγράφων.....	22
2.4.2 Φυσικός έλεγχος.....	22
2.4.3 Εκ των υστέρων έλεγχος.....	24
2.5 Υποχρεώσεις και Δικαιώματα ελεγχόμενων.....	25
Κεφάλαιο 3 ^ο : Επιβαλλόμενοι φόροι κατά τον εκτελωνισμό.....	28
3.1 Δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις.....	28
3.2 Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης.....	28
3.3 ΦΠΑ.....	30
3.4 Τέλος ταξινόμησης.....	32

Κεφάλαιο 4 ^ο : Έλεγχοι & Αποτελέσματα τελωνειακών ελέγχων.....	33
4.1 Τελωνειακά έσοδα ανά είδος 2016-2018.....	33
4.2 Αποτελέσματα ελέγχων.....	38
4.2.2 Κατασχέσεις 2017-2018.....	38
4.2.2 Στοχευμένοι έλεγχοι.....	42
4.2.3 Έλεγχοι από το σύστημα ανάλυσης κινδύνου.....	44
4.2.4 Πλήθος ελέγχων-παραβάσεων ανά περίπτωση 2018: Στοχοθεσία-Απολογισμός Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων & ΕΦΚ.....	46
Επίλογος.....	52
Βιβλιογραφία- Πηγές.....	54

Εισαγωγή

Οι δράσεις, η διάρθρωση, η λειτουργία και η σημασία των τελωνειακών υπηρεσιών διαχρονικά έχει μεταβληθεί σημαντικά. Σε αυτό έχει συμβάλει η εξέλιξη και οι ανάγκες του εμπορίου, αλλά και η τελωνειακή ένωση. Οι διαδικασίες και οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται από τις τελωνειακές αρχές δεν επιδιώκουν μόνο δημοσιονομικούς και εισπρακτικούς σκοπούς, αλλά την διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των ανθρώπων και την προστασία του περιβάλλοντος. Η ανάλυση των ελέγχων και διαδικασιών που πραγματοποιήθηκαν από τις ελληνικές τελωνειακές υπηρεσίες τα τελευταία έτη που μελετάται από την παρούσα εργασία, θα βοηθήσει σημαντικά στην διαμόρφωση συμπερασμάτων για τον ρόλο των τελωνείων στην ελληνική οικονομία και κοινωνία.

Για την εξυπηρέτηση του σκοπού της εργασίας μελετώνται το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο της λειτουργίας των τελωνείων και αναλύεται η διαχρονική πορεία των εσόδων από την εμπορία και διακίνηση των εμπορευμάτων αλλά και των διενεργούμενων ελέγχων. Τα στοιχεία για τα αποτελέσματα των ελέγχων των τελωνειακών αρχών αντλήθηκαν από τις ετήσιες εκθέσεις του Γενικού Διευθυντή Τελωνείων & ΕΦΚ για τα έτη 2018 και 2017, εκθέσεις που συνοποβάλλονται στον κρατικό προϋπολογισμό. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από τα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα της υπηρεσίας, ICISnet και ELENXIS.

Ειδικότερα η εργασία αναπτύσσεται σε τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το ιστορικό και η διάρθρωση της τελωνειακής υπηρεσίας αλλά και η αποστολή και οι αρμοδιότητές της. Επίσης παρουσιάζεται συνοπτικά το ιστορικό και η σημασία της τελωνειακής ένωσης, οι αρμοδιότητές της και οι τεθέντες στόχοι. Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στους τελωνειακούς ελέγχους. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται τα υποβαλλόμενα παραστατικά για την διακίνηση των εμπορευμάτων, το σύστημα για την διαχείριση και ανάλυση των κινδύνων, τα είδη των τελωνειακών ελέγχων και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των ελεγχόμενων. Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται οι επιβαλλόμενοι φόροι κατά τον εκτελωνισμό ενώ στο τέταρτο αναλύονται τα τελωνειακά έσοδα για την τριετία 2016-2018 και τα αποτελέσματα των ελέγχων την διετία 2017-2018. Συγκεκριμένα παρουσιάζονται το πλήθος των κατασχέσεων, των στοχευμένων ελέγχων ανά περίπτωση και οι έλεγχοι από το σύστημα ανάλυσης κινδύνου. Επίσης παρουσιάζονται οι έλεγχοι και οι

παραβάσεις έτσι όπως στοχοθετήθηκαν από την γενική Διεύθυνση Τελωνείων και ΕΦΚ για το 2018 και που τελικά πραγματοποιήθηκαν.

Κεφάλαιο 1^ο: Τελωνειακή Υπηρεσία

1.1 Ιστορικό - Διάρθρωση

Για το επάγγελμα του τελώνη υπάρχουν αναφορές σε συγγράμματα των αρχαίων και προχριστιανικών χρόνων. Στην σύγχρονη Ελλάδα η οργάνωση της υπηρεσίας των Τελωνείων, για την είσπραξη δασμών και φόρων, πραγματοποιήθηκε το 1830 έπειτα από το ψήφισμα του Καποδίστρια αποτελώντας μια από τις πρώτες δημόσιες αρχές της απελευθερωμένης χώρας. Έκτοτε με βάση την εμπορική και τουριστική κίνηση, ιδρύθηκαν τελωνεία σε όλη την ελληνική επικράτεια. Το πρώτο σύγχρονο τελωνείο ιδρύθηκε στην Σύρο και στην συνέχεια ιδρύθηκαν τα τελωνεία του Πειραιά, Ναυπλίου και Πατρών (1835). Το επόμενο έτος ιδρύθηκαν άλλα 25 τελωνεία, τελωνειακοί σταθμοί, υποτελωνεία και τελωνειακά φυλάκια (Π.Ε.Σ.Τ.Υ., 2016).

Το πρώτο Ελληνικό Δασμολόγιο ψηφίστηκε το 1857, έχοντας περισσότερο προστατευτικό και ταμειακό χαρακτήρα. Με τους Νόμους 928/1917 και 1165/1918 επήλθαν ριζικές μεταβολές στην τελωνειακή υπηρεσία με εστίαση στην παρεμπόδιση και την αποκάλυψη λαθρεμπορικών πράξεων και παραβάσεων στους τελωνειακούς Νόμους. Η σύσταση του Σώματος της τελωνοφυλακής πραγματοποιήθηκε για δεύτερη φορά με τον Νόμο 1595/1919¹. Το 1936 δημιουργήθηκε η Θαλάσσια Οικονομική Αστυνομία αν και σύντομα καταργήθηκε. Η τελωνειακή υπηρεσία αναδιοργανώθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και μετέπειτα, επιδιώκοντας την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ (Π.Ε.Σ.Τ.Υ., 2016).

Σήμερα η Τελωνειακή Υπηρεσία διαρθρώνεται από τη Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης και τις επιμέρους Τελωνειακές Διευθύνσεις και τις Ειδικές Αποκεντρωμένες και Περιφερειακές Τελωνειακές Αρχές που υπάγονται στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε., 2019). Πιο συγκεκριμένα η λειτουργική διάρθρωση της Τελωνειακής Υπηρεσίας/ Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων είναι η ακόλουθη (Γενική Διεύθυνση Τελωνείων, 2018):

1. Οι Διευθύνσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας που έχουν οργανωτικό και συντονιστικό ρόλο για την διαμόρφωση και την παρακολούθηση της εθνικής και ενωσιακής

¹Υπηρεσία των τελωνειακών αρχών με ένστολο και με οπλισμό προσωπικό, για την εξασφάλιση των τελωνειακών δικαιωμάτων και τη δίωξη του λαθρεμπορίου

νομοθεσίας και της τελωνειακής πολιτικής, σχετικά με την είσπραξη δημοσίων εσόδων, ελέγχων, καταπολέμηση του λαθρεμπορίου, διευκόλυνση του εμπορίου και της οικονομικής ανάπτυξης και υποστήριξης του ηλεκτρονικού τελωνειακού περιβάλλοντος. Οι Διευθύνσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας είναι οι ακόλουθες πέντε:

- Τελωνειακών Διαδικασιών
- Δασμολογικών Θεμάτων, Ειδικών Καθεστώτων και Απαλλαγών
- Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης και ΦΠΑ
- Στρατηγικής Ελέγχων και Παραβάσεων
- Ηλεκτρονικού Τελωνείου

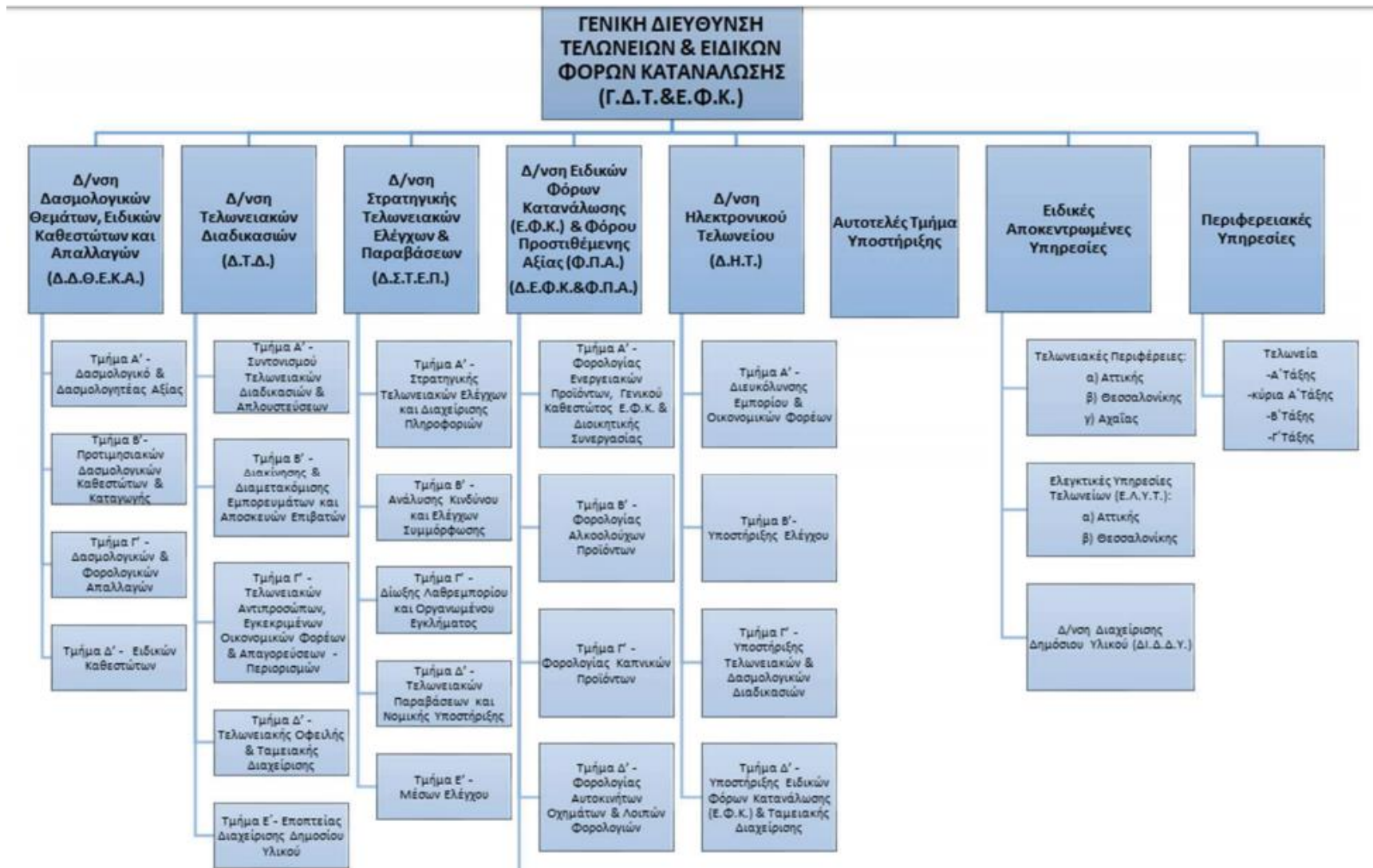
2. Οι Ειδικές Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες, που διακρίνονται ως εξής:

- Οι Τελωνειακές Περιφέρειες, της Αττικής, Θεσσαλονίκης και Αχαΐας που έχουν συντονιστικό ρόλο στο δίκτυο των τελωνειακών αρχών σε περιφερειακό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα εποπτεύουν τα τελωνεία για την ορθή εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, τον προσδιορισμό των αναγκών τους σε υποδομές, μέσα ελέγχου και ανθρώπινους πόρους, την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών στόχων και την έκδοση αδειών.
- Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες Τελωνείων (ΕΛ.Υ.Τ) της Αττικής και Θεσσαλονίκης, που είναι αρμόδιες και την πραγματοποίηση εκ των υστέρων ελέγχων, τον εσωτερικό έλεγχο των τελωνείων και την επιχειρησιακή συνδρομή στους εκ των υστέρων ελέγχων των τελωνείων. Επίσης συνδράμουν σημαντικά στον προσανατολισμό και τον συντονισμό των ελέγχων που διενεργούνται από τις Κινητές Ομάδες Ελέγχου. Τέλος στην Ελεγκτική Υπηρεσία Τελωνείων της Αττικής υπάγεται το τμήμα των θαλασσίων ελέγχων και πιο συγκεκριμένα η επιχειρησιακή λειτουργία των αντιλαθρεμπορικών σκαφών της τελωνειακής υπηρεσίας.
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού που έχει ως αντικείμενο τη διασφάλιση της ορθής και αποτελεσματικής διαχείρισης του δημοσίου υλικού.

3. Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες, τα Τελωνεία που διακρίνονται σε τάξεις, τα τελωνεία α΄ τάξης και τα εξαρτημένα τελωνεία β΄ και γ΄ τάξης. Σήμερα λειτουργούν συνολικά 94 τελωνεία τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και σε σημεία εισόδου – εξόδου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως λιμάνια, νησιά, αεροδρόμια, χερσαία

σύνορα με τρίτες χώρες. Τα τελωνεία α΄ τάξης λειτουργούν σε επίπεδο Διεύθυνσης και συνολικά είναι 41. Τα τελωνεία β΄ τάξης λειτουργούν σε επίπεδο τμήματος και είναι 50, ενώ τα τελωνεία γ΄ τάξης είναι 3 και λειτουργούν σε επίπεδο Γραφείου. Ο σκοπός δημιουργίας των εξαρτημένων τελωνείων είναι η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των τελωνείων όσον αφορά τη διαχείριση των σημαντικών παραβάσεων, την εφαρμογή μέτρων αναγκαστικής είσπραξης και τον συντονισμό των ελέγχων σε ευρεία γεωγραφική κλίμακα.

Τέλος λειτουργούν εννιά κινητές ομάδες ελέγχου (Κ.Ο.Ε.) που έχουν ως αντικείμενο τους ελέγχους δίωξης λαθρεμπορίου. Η λειτουργία τους είναι εικοσιτετράωρη και δραστηριοποιούνται σε όλη την επικράτεια (Γενική Διεύθυνση Τελωνείων, 2018).

1.2 Αποστολή και Αρμοδιότητες

Οι νέες προκλήσεις που απορρέουν από τις εξελίξεις στον οικονομικό τομέα επιτάσσουν τον συνεχή εκσυγχρονισμό και την αύξηση της αποτελεσματικότητας της Τελωνειακής Υπηρεσίας. Ο ρόλος των τελωνείων είναι σημαντικός για το εμπόριο όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου μπορεί να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία, αλλά απαραίτητες συνθήκες είναι η ύπαρξη διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων (ώστε να αποφεύγονται οι στρεβλώσεις στις συνθήκες του υγιούς ανταγωνισμού) και η πραγματοποίηση ελέγχων που δεν παρεμποδίζουν την ομαλή κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Τα παραπάνω συνθέτουν την αποστολή της Τελωνειακής Υπηρεσίας, που ξεφεύγει από τα όρια του δημοσιονομικού μηχανισμού και επεκτείνεται στην διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών και την προστασία του κοινωνικού συνόλου. Εν συντομία η αποστολή της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και ΕΦΚ συνίσταται από τα ακόλουθα (Α.Α.Δ.Ε., 2019):

- Άσκηση της τελωνειακής πολιτικής,
- Εφαρμογή της δημοσιονομικής πολιτικής, για την βεβαίωση και είσπραξη των εθνικών και ενωσιακών τελωνειακών εσόδων,
- Έλεγχος για την τήρηση των απαγορεύσεων και των περιορισμών στα εμπορεύματα που εισάγονται/εξάγονται και όσων βρίσκονται υπό οποιοδήποτε τελωνειακό καθεστώς,
- Προστασία της εγχώριας και της κοινοτικής αγοράς σε συνεργασία με τις αντίστοιχες τελωνειακές αρχές των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας περιγράφονται λεπτομερώς στον Εθνικό Τελωνειακό Κώδικα² και συνοπτικά είναι:

1. Η Τελωνειακή Υπηρεσία είναι καθ' όλα αρμόδια για:

² Νόμος 2960/2001 (ΦΕΚ Α' 265/22-11-2001), Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας, Άρθρο 3: Αρμοδιότητες, ανακτήθηκε από <https://www.e-forelogia.gr/lawbank/document.aspx?digest=90F8AB2FD3CECE9C.1D031AEA53&version=2019/04/24>

- Την εφαρμογή του εθνικού και κοινοτικού τελωνειακού κώδικα και της νομοθεσίας για την παρακολούθηση των προϊόντων που υπόκεινται σε Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης.
 - Την βεβαίωση και είσπραξη των δασμών, φόρων και λοιπών επιβαρύνσεων που επιβάλλονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.
 - Την διαχείριση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων (ΟΠΣΤ).
 - Την ανταλλαγή και διαχείριση πληροφοριών που εμπίπτουν σε θέματα της αρμοδιότητάς της.
2. Την προάσπιση της δημόσιας υγείας και την προστασία του κοινωνικού συνόλου, μέσω ελέγχων σε πρόσωπα, αποσκευές, εμπορεύματα και μεταφορικά μέσα για τον εντοπισμό διακίνησης παράνομων ειδών (ναρκωτικά, όπλα, πειρατικών προϊόντων, κλπ) και παρατυπιών σε μεταφορές προσώπων, προϊόντων, ζώων, κλπ. Επίσης έπειτα από απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών η τελωνειακή υπηρεσία είναι αρμόδια για τον έλεγχο των ρευστών διαθεσίμων προς και από την κοινότητα.
 3. Η τελωνειακή υπηρεσία είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για την εποπτεία, τον έλεγχο και την φύλαξη των τελωνειακών περιβόλων, αποθηκών προσωρινής εναπόθεσης και των ελεύθερων ζωνών. Για την είσοδο σε αυτούς τους χώρους υπαλλήλων άλλων δημόσιων διοικητικών αρχών απαιτείται η έγγραφη ειδοποίηση και η έγκρισή της από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας τελωνειακής αρχής. Η ύπαρξη αστυνομικών και λιμενικών φυλακίων στα σημεία εισόδου/εξόδου από την χώρα αποσκοπεί στην τήρηση της έννομης τάξης και τον έλεγχο διαβατηρίων και τα αστυνομικά και λιμενικά όργανα δεν έχουν καμιά αρμοδιότητα για την πραγματοποίηση ελέγχων.
 4. Οι τελωνειακοί υπάλληλοι και οι οικονομικοί υπάλληλοι που έχουν λάβει την απαραίτητη έγκριση, για τη διαπίστωση τυχόν τελωνειακών παραβάσεων μπορούν να διενεργούν ελέγχους σε όλα τα αγαθά είτε κατά τη διακίνησή τους είτε κατά την εναπόθεσή τους σε χώρους της ασκούμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς και στα βιβλία και στοιχεία επιχειρήσεων ή ιδιωτών. Για

την διαπίστωση αδικημάτων λαθρεμπορίας, δασμοφοροδιαφυγής ή άλλης τελωνειακής παράβασης τα καθήκοντα και τα δικαιώματα των ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων καθορίζονται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

5. Για την διενέργεια ελέγχων για την διαπίστωση της απόκρυψης, κατοχής ή μεταφοράς παράνομων ειδών οι τελωνειακοί υπάλληλοι μπορούν να χρησιμοποιούν κάθε κατάλληλο επιστημονικό μέσο και για την εκτέλεση των καθηκόντων τους έχουν δικαίωμα να οπλοφορούν.
6. Στα θέματα που εμπíπτουν στην αρμοδιότητάς της, η τελωνειακή υπηρεσία συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες του εσωτερικού και του εξωτερικού. Οι άλλες διωκτικές και στρατιωτικές αρχές οφείλουν να συνδράμουν τους τελωνειακούς υπάλληλους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όταν τους ζητηθεί, αλλά οι ίδιοι δηλώνοντας την ιδιότητά τους, δεν υπόκεινται σε ελέγχους από ιδιωτικούς φορείς ασφάλειας ή φρούρησης χώρων που υπόκεινται σε τελωνειακούς ελέγχους.
7. Η τελωνειακή υπηρεσία συνεργάζεται με οικονομικούς παράγοντες της χώρας, διεθνείς φορείς εμπορίου και διακίνησης εμπορευμάτων ώστε να εξυπηρετούνται οι στόχοι τη Ευρωπαϊκής Ένωσης και του εξαγωγικού εμπορίου. Πιο συγκεκριμένα επιδιώκεται η εξασφάλιση της πληροφόρησης και ενημέρωσης του πολίτη και των παραγωγικών, εισαγωγικών και εξαγωγικών φορέων και τάξεων και το δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης και προσφυγής.

1.3 Τελωνειακή ένωση

1.3.1 Ιστορικό και σημασία

Ένα από τα πρώτα επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν η τελωνειακή ένωση. Η ύπαρξή της συνεπάγεται κοινούς και απλουστευμένους κανόνες και διαδικασίες για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα κράτη-μέλη της ΕΕ. Η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών-μελών και την ύπαρξη κοινών κανόνων για τον

έλεγχου των εισαγωγών και εξαγωγών εμπορευμάτων στο έδαφός της (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014).

Η τελωνειακή ένωση αποφασίστηκε με τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομική Κοινότητας που υπογράφηκε στην Ρώμη το 1957 (Συνθήκη της Ρώμης. Η Συνθήκη της Ρώμης αποτέλεσε την πρώτη μορφή της τελωνειακής ένωσης μεταξύ των έξι χωρών που συνυπέγραψαν την Συνθήκη (Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Γερμανία και Λουξεμβούργο), ενώ η Ενιαία Αγορά τέθηκε σε ισχύ από το 1993 με την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχ (7/2/1992), με την οποία τέθηκαν κανόνες για την κοινή εξωτερική πολιτική, την πολιτική ασφάλειας, την συνεργασία των κρατών-μελών για θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων και το ενιαίο νόμισμα (Europe Direct, 2014). Στην συνέχεια η ιδρυτική συνθήκη ενοποιήθηκε και τροποποιήθηκε από δύο μεταγενέστερες συνθήκες, του Άμστερνταμ (1997) και της Νίκαιας (2002) (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2020).

Σύμφωνα με την ενοποιημένη απόδοση της ιδρυτικής συνθήκης της Ε.Ε.³ για την τελωνειακή ένωση, μεταξύ των κρατών-μελών απαγορεύεται η επιβολή εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και φορολογικών επιβαρύνσεων, συμπεριλαμβανομένων και των δασμών ταμιευτικού χαρακτήρα. Για τις εμπορικές συναλλαγές με τρίτες χώρες υιοθετήθηκε κοινό δασμολόγιο. Επίσης απαγορεύτηκαν όλοι οι ποσοτικοί περιορισμοί στις εισαγωγές και εξαγωγές μεταξύ των κρατών-μελών, με εξαίρεση αγαθά που:

- Αντιτίθενται στην δημόσια ηθική, τάξη και ασφάλεια
- Θίγουν την υγεία και τη ζωή ανθρώπων και ζώων
- Αντιτίθενται στην προστασία εθνικών θησαυρών με καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία
- Αντιτίθενται στην προστασία βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας

³Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, (2002/C 325/01), Επίσημη Εφημερίδα των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, EL24/12/2002

Η ευρωπαϊκή τελωνειακή ένωση αποτελεί τον μεγαλύτερο εμπορικό συνασπισμό στον κόσμο, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στο διεθνές εμπόριο, αυξάνοντας τη διαπραγματευτική της ισχύ, κατά τη σύναψη διμερών εμπορικών συμφωνιών με σημαντικούς εταίρους. Ο συντονισμός των εθνικών τελωνειακών υπηρεσιών των κρατών-μελών, βοηθά τις τελωνειακές αρχές να προσαρμόζονται στις διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις. Τα έσοδα από την επιβολή δασμών με τρίτες χώρες δεν αποτελούν εισφορά του κάθε κράτους-μέλους στο ταμείο της ΕΕ αλλά αποτελούν έσοδο της ΕΕ, που το 2013 αποτέλεσαν το 11% του προϋπολογισμού της (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014).

1.3.2 Αρμοδιότητες και Στόχοι

Η τελωνειακή πολιτική χαράσσεται και ρυθμίζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα 28 κράτη-μέλη συνεργάζονται στενά για την υλοποίησή της. Αρχικά η τελωνειακή ένωση είχε ως κύριο στόχο την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και την επιβολή ίδιων δασμών για τα εμπορεύματα από τρίτες χώρες. Μια ακόμα αρμοδιότητα της τελωνειακής ένωσης είναι ο έλεγχος για την διακίνηση παράνομων ή επικίνδυνων εμπορευμάτων, αλλά και αγαθών που μπορεί να απειλούν την υγεία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014).

Με το πρόγραμμα «Τελωνεία 2020» οι εθνικές τελωνειακές υπηρεσίες συνεργάζονται ανταλλάσσοντας πληροφορίες και τεχνογνωσία, για την από κοινού ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης. Επίσης προωθείται η χρήση ψηφιακών και σύγχρονων εργαλείων επικοινωνίας καθώς και η συνεργασία με διεθνείς οργανισμοί και τρίτες χώρες. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος επιδιώκεται η προστασία των συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών-μελών της, η καταπολέμηση της απάτης, η αύξηση της προστασίας και της ασφάλειας των πολιτών και του περιβάλλοντος, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και η βελτίωση των τελωνειακών αρχών (Α.Α.Δ.Ε., 2019).

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων επιδιώκεται η περαιτέρω μηχανογράφηση των διαδικασιών, η εφαρμογή πιο σύγχρονων και εναρμονισμένων προσεγγίσεων, η διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου, η ενίσχυση της λειτουργίας

των τελωνειακών αρχών και η μείωση του διοικητικού φόρτου και του κόστους συμμόρφωσης. Κύριο μέρος αυτού του προγράμματος είναι η ανάπτυξη τεχνολογιών και πληροφορίας και των ηλεκτρονικών συστημάτων. Για αυτό επιδιώκεται η στήριξη των υφιστάμενων συστημάτων και η περαιτέρω ανάπτυξή τους, η διεύρυνση του δικτύου και ο καλύτερος ποιοτικός έλεγχός τους (Α.Α.Δ.Ε., 2019).

Κεφάλαιο 2^ο: Τελωνειακός Έλεγχος

2.1 Γενικά

Οι τελωνειακές υπηρεσίες είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή και την τήρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τις εισαγωγές και εξαγωγές από και προς τρίτες χώρες. Σήμερα οι τελωνειακοί έλεγχοι έχουν διευρυνθεί πέρα από το φορολογικό ρόλο των τελωνειακών υπηρεσιών και δίνεται ολοένα περισσότερη έμφαση στους ελέγχους για την ασφάλεια, την υγεία και την προστασία του περιβάλλοντος. Σε αυτό το πλαίσιο οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται από τις τελωνειακές υπηρεσίες είναι (European Commission, 2020):

1. Έλεγχοι για την καταβολή των απαραίτητων δασμών και τη σωστή περιγραφή των εμπορευμάτων, του τόπου που προέρχονται και της αξίας τους.
2. Έλεγχοι για την ασφάλεια, που περιλαμβάνουν μέτρα για την πάταξη του λαθρεμπορίου, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, τσιγάρων, όπλων, παραποιημένων προϊόντων και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.
3. Έλεγχοι συμμόρφωσης με την υφιστάμενη νομοθεσία για το περιβάλλον.
4. Έλεγχοι συμμόρφωσης με τους κανόνες της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.
5. Έλεγχοι με βάση της απαιτήσεις για την υγεία, κτηνιατρικοί και φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι, και ποιοτικοί έλεγχοι.

Μετά τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων πραγματοποιούνται έλεγχοι επί των τελωνειακών διασαφήσεων (για την ακρίβεια, την πληρότητα και την εγκυρότητα των πληροφοριών) αλλά και σε άλλα έγγραφα, όπως πιστοποιητικά εισαγωγής και προέλευσης. Επίσης πραγματοποιούνται λογιστικοί έλεγχοι που περιλαμβάνουν έλεγχο των εμπόρων για την αξιολόγηση τυχόν κινδύνων που σχετίζονται με τη δραστηριότητά τους. Για αυτό εξετάζονται λογαριασμοί, αρχεία και συστήματα των εμπόρων ώστε να εξεταστεί ο βαθμός συμμόρφωσης των

εμπόρων με τους τελωνειακούς κανόνες. Από τις τελωνειακές αρχές επίσης διενεργούνται και φυσικοί έλεγχοι των εμπορευμάτων, που μπορεί να περιλαμβάνουν την λεπτομερή μέτρηση και την λήψη δείγματος, για την διαπίστωση της συμφωνίας με την συνοδευτική τελωνειακή διασάφηση (Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2017).

Η ανάγκη για εντατικοποίηση των ελέγχων ασφαλείας και ταυτόχρονα για την επίσπευση της εξέτασης των μεταφερόμενων εμπορευμάτων και την διευκόλυνση του εμπορίου, έχει οδηγήσει στην υιοθέτηση διάφορων συστημάτων ελέγχου. Αρχικά στα χερσαία σύνορα αλλά και τους λιμένες και αερολιμένες έχουν τοποθετηθεί συσκευές ελέγχου με ακτίνες Χ και ακτίνες γάμμα, με τις οποίες επισπεύδεται η εξέταση των μεταφερόμενων φορτίων, καθώς χωρίς να απαιτείται η ξεφόρτωση των εμπορευματοκιβωτίων είναι δυνατή η οπτική επαφή με το περιεχόμενό τους. Επίσης με τη χρήση τεχνικών διαχείρισης κινδύνων, επιδιώκεται η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα, καθώς οι τελωνειακές αρχές μπορούν να εντοπίζουν φορτία υψηλού κινδύνου αρκετά πριν την άφιξή τους στα σύνορα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014).

2.2 Υποβαλλόμενα παραστατικά για τον τελωνειακό έλεγχο

Για τον τελωνισμό εμπορευμάτων σε οποιοδήποτε τελωνειακό καθεστώς, ο κύριος των εμπορευμάτων ή ο νόμιμος αντιπρόσωπός του θα πρέπει να καταθέσει στην αρμόδια τελωνειακή αρχή διασάφηση. Για την απλούστευση των διαδικασιών από την υποχρέωση υποβολής διασάφησης εξαιρούνται εμπορεύματα για ανάλωση ή ελεύθερη κυκλοφορία που προηγούμενα είχαν τεθεί υπό το καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή και τα εμπορεύματα που εισάγονται για μη εμπορικούς σκοπούς ή είναι μικρής αξία, ειδικά όσα περιέχονται σε προσωπικές αποσκευές επιβατών.

Ειδικότερα για τα εμπορεύματα που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της ΕΕ, από τρίτη χώρα απευθείας (ανεξάρτητα από τον προορισμό τους) το αρμόδιο τελωνείο (το πρώτο κατά την είσοδο) θα πρέπει να ενημερώνεται για την εισαγωγή. Η ενημέρωση αυτή γίνεται με τους απαραίτητους τύπους και διαδικασίες μέσω της

συνοπτικής διασάφησης εισόδου η οποία υποβάλλεται από τον εισαγωγέα, μεταφορέα ή τον παραλήπτη ηλεκτρονικά (ΑΑΔΕ, 2018). Στις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές στο πρώτο τελωνείο εισόδου υποβάλλεται γνωστοποίηση άφιξης του μεταφορικού μέσου, στο οποίο περιλαμβάνονται όλα τα μεταφερόμενα εμπορεύματα, είτε πρόκειται να εκφορτωθούν είτε όχι. Σκοπός της υποβολής της γνωστοποίησης άφιξης είναι η ταυτοποίηση των εμπορευμάτων με τις συνοπτικές διασαφήσεις εισόδου που ήδη έχουν υποβληθεί. Στην περίπτωση εξαγωγής εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Ένωσης υποβάλλεται, επίσης ηλεκτρονικά, η συνοπτική διασάφηση εξόδου. Μαζί με το έντυπο της διασάφησης υποβάλλονται και υποστηρικτικά έγγραφα. Αυτά τα έγγραφα μπορεί να είναι το τιμολόγιο, η φορτωτική, όπου απαιτούνται πιστοποιητικά, άδειες και εγκρίσεις, κατάλογοι συσκευασιών, κλπ ⁴.

2.3 Διαχείριση κινδύνων

Η βάση για την διενέργεια ελέγχων είναι η ανάλυση κινδύνων που πραγματοποιείται με ηλεκτρονικές τεχνικές επεξεργασίας δεδομένων που επιτρέπουν τον προσδιορισμό και την εκτίμηση των κινδύνων, σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν τεθεί από το εθνικό, το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο. Βάσει ενός κοινού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, ανταλλάσσονται πληροφορίες και αποτελέσματα αναλύσεων μεταξύ των τελωνειακών διοικήσεων και καθορίζονται τα κοινά κριτήρια, τα μέτρα ελέγχου και οι τομείς ελέγχου που έχουν προτεραιότητα⁵.

Το Σύστημα Ελέγχου Εισαγωγών (ICS) εφαρμόζεται από το 2011 και αφορά τη διαδικασία εισόδου των εμπορευμάτων στην ΕΕ. Με αυτό καθορίστηκε η υποχρέωση ηλεκτρονικής υποβολής από τους οικονομικούς φορείς της Συνοπτικής

⁴ ΔΤΔ Δ 1067247 ΕΞ 2016,(26/4/2016), Οδηγίες για την είσοδο εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης και την υποβολή Συνοπτικής Διασάφησης Εισόδου (ENS) για σκοπούς ασφαλείας και προστασίας, εν όψει της θέσης σε πλήρη εφαρμογή του Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα

⁵ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 952/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 9ης Οκτωβρίου 2013, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, EL L269/1 (10-10-2013)

Διασάφησης Εισόδου (ENS), που περιλαμβάνει δεδομένα για την ασφάλεια και την προστασία, πριν τα εμπορεύματα εισέλθουν στην ΕΕ. Αν εντός της προθεσμίας υποβολής της ENS υποβληθεί τελωνειακή διασάφηση τότε η πρώτη δεν υποβάλλεται. Μέσω της ENS πραγματοποιείται η ηλεκτρονική ανάλυση κινδύνων. Στο τελωνείο πρώτης εισόδου διενεργείται η ανάλυση κινδύνων για όλα τα μεταφερόμενα εμπορεύματα, βάσει του συστήματος ανάλυσης κινδύνων. Μέσω του κοινού συστήματος ανάλυσης κινδύνων τα εμπορεύματα κατατάσσονται σε χαμηλή, μεσαία και υψηλή επικινδυνότητα.

Στην υπερπόντια μεταφορά εμπορευμάτων σε εμπορευματοκιβώτια, η συνοπτική διασάφηση εισόδου υποβάλλεται τουλάχιστον 24 ημέρες πριν από τη φόρτωση στο λιμάνι αναχώρησης. Αν από την ανάλυση κινδύνων διαπιστωθεί ιδιαίτερα σοβαρή απειλή για την ασφάλεια και την προστασία των πολιτών της ΕΕ, όπως για παράδειγμα μετάδοση ασθενειών, έκρηξη, μόλυνση, κλπ, τότε μέσω του συστήματος αποστέλλεται μήνυμα γνωστοποίησης παρέμβασης εκ των προτέρων, ώστε να μην φορτωθούν τα εμπορεύματα για την μεταφορά τους προς την ΕΕ.

Επίσης στις περιπτώσεις αεροπορικών, οδικών, σιδηροδρομικών και θαλάσσιων μεταφορών, αν από το τελωνείο πρώτης εισόδου διαπιστωθεί κίνδυνος ιδιαίτερα σοβαρής φύσεως ή ληφθεί σχετική πληροφορία μετά την φόρτωση των εμπορευμάτων, τότε η τελωνειακή υπηρεσία μπορεί να απαγορεύσει την εκφόρτωση των εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της ΕΕ. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση διαπίστωσης κινδύνου, πραγματοποιείται έλεγχος των εμπορευμάτων στο λιμάνι εκφόρτωσης.

Το 2017 εγκρίθηκε από τα κράτη-μέλη η μεταρρύθμιση του συστήματος παροχής εκ των προτέρων πληροφόρησης. Με βάση το αρχικό σχέδιο η μεταρρύθμιση θα έπρεπε να ολοκληρωθεί έως το 2020, σε τρεις φάσεις. Αρχικά για τα εμπορεύματα σε ταχυδρομικές αποστολές και ταχυμεταφορές για αεροπορικές μεταφορές. Η δεύτερη φάση αφορούσε τις νέες απαιτήσεις της συνοπτικής διασάφησης εισόδου για όλες τις αεροπορικές μεταφορές και η τρίτη την

ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης για όλες τις υπόλοιπες μεταφορές (οδικές, θαλάσσιες και σιδηροδρομικές)⁶.

2.4 Είδη τελωνειακών ελέγχων

Οι τελωνειακές αρχές μπορούν να πραγματοποιήσουν όποιο τελωνειακό έλεγχο θεωρούν απαραίτητο⁷. Αρχικά το είδος της παρεμβατικής δράσης των τελωνειακών αρχών καθορίζεται και διαβαθμίζεται ανάλογα το αποτέλεσμα της ανάλυσης κινδύνων. Επίσης υπάρχει δυνατότητα παρέμβασης των τελωνειακών αρχών στο σύστημα ανάλυσης κινδύνων σε περιπτώσεις όπου πιθανολογείται κίνδυνος. Στις εισαγωγές εμπορευμάτων μπορούν να διενεργηθούν οι ακόλουθοι τρεις έλεγχοι, ανάλογα με τον χρόνο διενέργειάς τους (Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2017):

- Πριν τα εμπορεύματα φθάσουν στο τελωνειακό έδαφος της ΕΕ ή τον τόπο εκφόρτωσης.
- Κατά την εισαγωγή των εμπορευμάτων.
- Έπειτα από την είσοδο των εμπορευμάτων, δηλαδή μετά τον εκτελωνισμό τους και μπορεί να αφορούν λογιστικούς ελέγχους ή ελέγχους βάσει πράξεων.

Επίσης με βάση την έκταση και την φύση του ελέγχου, οι τελωνειακοί έλεγχοι μπορεί να διακριθούν σε ελέγχους εγγράφων, φυσικούς ελέγχους (δειγματοληπτικούς ή λεπτομερείς) και σε εκ των υστέρων ελέγχους.

⁶ COM(2018) 549 final/3, (20-7-2018), Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ και το σχέδιο δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων

⁷ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 952/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 9ης Οκτωβρίου 2013, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, EL L269/1 (10-10-2013)

2.4.1 Έλεγχος εγγράφων

Όταν μια τελωνειακή διασάφηση γίνεται αποδεκτή από το σύστημα, για την επαλήθευση της ακρίβειας των στοιχείων, οι τελωνειακές αρχές δύναται να εξετάσουν τη διασάφηση καθώς και τα συνοδευτικά έγγραφα ή να ζητήσουν από το διασαφιστή να προσκομίσει και άλλα έγγραφα. Σε αυτούς του ελέγχους εξετάζεται η ακρίβεια και η ισχύς των εγγράφων. Πιο συγκεκριμένα ο έλεγχος εγγράφων αναφέρεται στον έλεγχο της ακρίβειας, της πληρότητας και της εγκυρότητας των πληροφοριών που εμπεριέχονται στη διασάφηση, όπως στην περιγραφή των εμπορευμάτων, την ποσότητα, την αξία, κλπ ή σε άλλα έγγραφα, όπως σε πιστοποιητικά προέλευσης, πιστοποιητικά εισαγωγής, κλπ (Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2017).

Τα υποστηρικτικά της διασάφησης εισαγωγής έγγραφα υποβάλλονται ηλεκτρονικά στις τελωνειακές αρχές, όταν ο εισαγωγέας/διασαφιστής ενημερωθεί ότι θα πραγματοποιηθεί έλεγχος εγγράφων (ή φυσικός έλεγχος). Εκτός από την ηλεκτρονική υποβολή των συνοδευτικών εγγράφων, το τελωνείο μπορεί να ζητήσει από τον εισαγωγέα/διασαφιστή, να προσκομίσει στις τελωνειακές αρχές τα εν λόγω έγγραφα και σε πρωτότυπη μορφή σε όποιες περιπτώσεις κριθεί απαραίτητο⁸. Ειδικά στις περιπτώσεις όπου τα εμπορεύματα εμπίπτουν σε απαγορεύσεις/περιορισμούς πραγματοποιούνται έλεγχοι εγγράφων (βάσει ελέγχων διαδικασίας) για την εξακρίβωση της τήρησης των εν λόγω απαγορεύσεων/περιορισμών.

2.4.2 Φυσικός έλεγχος

Ο φυσικός έλεγχος των εμπορευμάτων, για την επαλήθευση της ακρίβειας των στοιχείων που αναφέρονται στην διασάφηση αλλά και για τον προσδιορισμό

⁸ΔΤΔ Α 1184721 ΕΞ 2016, (ΦΕΚ Β΄ 4488/30-12-2016), Υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των υποστηρικτικών της διασάφησης εισαγωγής εγγράφων-Τήρηση αρχείου

των δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων, είναι υποχρεωτικός στις ακόλουθες περιπτώσεις⁹:

- Όταν με βάση των ανάλυση κινδύνου τα εμπορεύματα υποδεικνύονται από το σύστημα.
- Όταν γίνεται τυχαία επιλογή των εμπορευμάτων από το σύστημα.
- Όταν το πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) που υπέβαλλε τη διασάφηση των εμπορευμάτων, έχει σε βάρος του καταχωριστεί Πρωτόκολλο Τελωνειακής Παράβασης για λαθρεμπορία και τα κριτήρια επικινδυνότητας καθορίζονται κυρίως με βάση το ύψος των διαφυγόντων δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων αλλά και τον χρόνο που έχει παρέλθει από την καταχώριση της παράβασης.
- Όταν για λόγους δημοσίου συμφέροντος ή στα πλαίσια άσκησης εμπορικής και οικονομικής πολιτικής και έπειτα από τη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και ΕΦΚ εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για εμπορεύματα που υπόκεινται υποχρεωτικά σε φυσικό έλεγχο (ανεξάρτητα από την υπόδειξη του συστήματος ανάλυσης κινδύνων).

Ο φυσικός έλεγχος μπορεί να έχει τη μορφή δειγματοληψίας ή μερικής εξέτασης των εμπορευμάτων και βάσει αυτής τεκμαίρεται ότι το ίδιο ισχύει για όλα τα εμπορεύματα. Αν από τη δειγματοληψία κριθεί ότι τα αποτελέσματα δεν ισχύουν για όλα τα εμπορεύματα που διασαφήθηκαν τότε μπορεί να ζητηθεί και συμπληρωματική εξέταση ή δειγματοληψία. Κατά τη διενέργεια φυσικού ελέγχου είναι υποχρεωτική και προσκόμιση των υποστηρικτικών της διασάφησης εισαγωγής εγγράφων σε πρωτότυπη μορφή. Επίσης όταν τα εμπορεύματα υπάγονται σε καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή ή επανεισαγωγή, γίνεται έλεγχος διαδικασίας δειγματοληπτικός. Σε αυτή την περίπτωση δεν ενημερώνεται ο

⁹ Δ33Δ 5036742 ΕΞ 2013/14.10.2013 (ΦΕΚ Β' 2676/21-10-2013) Διαχείριση αποτελεσμάτων ανάλυσης κινδύνου του πληροφοριακού συστήματος τελωνείων (ΟΠΣΤ) και οποιουδήποτε νέου ή διάδοχου Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων, από τις τελωνειακές αρχές της χώρας – Τροποποίηση της ΑΥΟ Τ6507/8127/22.12.2000

συναλλασσόμενος. Επίσης ο φυσικός έλεγχος μπορεί να έχει τη μορφή λεπτομερούς καταμέτρησης των εμπορευμάτων.

Για την διενέργεια του φυσικού ελέγχου, ορίζεται ελεγκτής που μεταβαίνει στον συμφωνηθέντα τόπο του εισαγωγέα ή τον εξουσιοδοτημένο τόπο εμπορευμάτων, ώστε να πραγματοποιηθεί ο έλεγχος, εντός του χρόνου που ορίζεται βάσει των απλουστευμένων διαδικασιών. Με το πέρας του ελέγχου, καταγράφονται τα αποτελέσματα του ελέγχου και η διασάφηση οριστικοποιείται και με σχετικό μήνυμα δίνεται άδεια παράδοσης των εμπορευμάτων.

2.4.3 Εκ των υστέρων έλεγχος

Η ακρίβεια και η πληρότητα των πληροφοριών που εμπεριέχονται στις διασαφήσεις μπορεί να ελέγχονται από τις τελωνειακές αρχές και μετά τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων, όπως επίσης μπορούν να διενεργηθούν και έλεγχοι γνησιότητας και ισχύς εγγράφων, να εξετάζονται οι λογαριασμοί του διασαφιστή ή και ακόμα όταν είναι δυνατό, να εξετάζονται και τα ίδια τα εμπορεύματα ή να λαμβάνονται δείγματα. Η διενέργεια αυτών των ελέγχων γίνεται στις εγκαταστάσεις του κατόχου των εμπορευμάτων ή του αντιπροσώπου του ή οποιουδήποτε εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα σε επαγγελματικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα η διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων μπορεί να γίνεται στους τελωνειακούς χώρους, τις εγκαταστάσεις των εισαγωγέων, σε επιχειρήσεις και αφορούν¹⁰:

¹⁰ 1091257 ΕΞ 2019, (ΦΕΚ Β΄ 2650/1-7-2019), Τροποποίηση και συμπλήρωση της Δ.ΟΡΓ.Α. 1036960 ΕΞ 2017/10-03-2017 (Β΄ 968 και 1238) απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), ως προς τη σύσταση Ειδικής Αποκεντρωμένης Υπηρεσίας, επιπέδου Διεύθυνσης, στη Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Γ.Δ.Τ. και Ε.Φ.Κ.), με τίτλο «Επιτελική Υπηρεσία Τελωνειακών Ελέγχων (Ε.Υ.Τ.Ε.)», τον καθορισμό των επιχειρησιακών στόχων, της δομής και των αρμοδιοτήτων αυτής και των οργανικών της μονάδων, ως προς τη σύσταση Υποδιευθύνσεων στις ΕΛ.Υ.Τ. Αττικής και Θεσσαλονίκης και τη μεταφορά στις ΕΛ.Υ.Τ. των Γραφείων Κινητών Ομάδων Ελέγχου (Κ.Ο.Ε.) των Τελωνείων, τα οποία μετατρέπονται σε Τμήματα, τον ανακαθορισμό αρμοδιοτήτων των ΕΛ.Υ.Τ. και ορισμένων Τελωνείων, καθώς και ως προς τον καθορισμό των οργανικών θέσεων των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ε.Φ.Κ.

- Τον έλεγχο της ακρίβειας των στοιχείων των τελωνειακών παραστατικών και των υποστηρικτικών εγγράφων, είτε εφαρμόστηκαν απλουστευμένες διαδικασίες είτε όχι.
- Τον έλεγχο για την ορθή εφαρμογή, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, των διατυπώσεων, διαδικασιών, των περιορισμών και των απαγορεύσεων.
- Την υποστήριξη του συστήματος ανάλυσης κινδύνων, έπειτα από την ολοκλήρωση των τελωνειακών διατυπώσεων και σχετίζονται με παραστατικά υψηλής, μεσαίας και χαμηλής επικινδυνότητας.
- Τον έλεγχο για την εξακρίβωση διάπραξης ή μη παραβάσεων διμερών συμφωνιών.
- Τον έλεγχο για την εξακρίβωση τυχόν αποφυγής καταβολής των ορθών δασμολογικών επιβαρύνσεων.

Επίσης εκ των υστέρων έλεγχοι πραγματοποιούνται από κινητές μονάδες ελέγχων που έχουν ως στόχο την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της δασμοφοροδιαφυγής. Οι μονάδες αυτές λειτουργούν όλο το εικοσιτετράωρο και διενεργούν προληπτικούς και στοχευμένους ελέγχους και δίωξη κατά τη διακίνηση των αγαθών, ώστε να καταπολεμηθεί το λαθρεμπόριο σε εμπορεύματα υποκείμενα στον ΕΦΚ, για την ασφάλεια και την προστασία (έλεγχοι για παραποιημένα προϊόντα, ναρκωτικά, όπλα, κλπ) και γενικότερα για την πάταξη παραβάσεων του τελωνειακού κώδικα. Επίσης οι μονάδες αυτές παρέχουν πληροφορίες για την υποστήριξη του συστήματος ανάλυσης κινδύνου (Capital.gr, 2015).

2.5 Υποχρεώσεις και Δικαιώματα ελεγχόμενων

Κατά την είσοδο των εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της χώρας είναι υπό την επιτήρηση ή και τον έλεγχο των τελωνειακών αρχών. Ανάλογα και τα κοινοτικά εμπορεύματα θα πρέπει να διακινούνται με τα ανάλογα έγγραφα κοινοτικής διαμετακόμισης. Τυχόν εκπρόθεσμης κατάθεσης των απαραίτητων εγγράφων συνεπάγεται κυρώσεις και επιβολή προστίμου για κάθε ημέρα

καθυστερήσης¹¹. Στην περίπτωση όπου κατά των τελωνισμών των εμπορευμάτων υπάρχει αμφισβήτηση της τελωνειακής αρχής, όσον αφορά των κατάταξή τους, την δασμολογητέα ή φορολογητέα αξία, την υπαγωγή τους ή μη σε φόρους (ΦΠΑ, ΕΦΚ ή άλλο φόρο-τέλος, συντάσσεται πράξη αμφισβήτησης, η οποία επιλύεται από την Πρωτοβάθμια Επιτροπή Τελωνειακών Αμφισβητήσεων που λειτουργεί στις έδρες των τελωνειακών περιφερειών.

Οι τελωνειακές οφειλές αναφέρονται σε δασμούς, φόρους (συμπεριλαμβανομένου και του ΦΠΑ) και των άλλων δικαιωμάτων υπέρ του δημοσίου και βαρύνουν τα εμπορεύματα. Η γένεση της τελωνειακής οφειλής γίνεται κατά την αποδοχή της σχετικής διασάφησης για ανάλωση, ελεύθερη κυκλοφορία ή εξαγωγή εμπορευμάτων που είναι υποκείμενα σε δασμούς, φόρους και λοιπές επιβαρύνσεις. Ο υπολογισμός και η βεβαίωση της τελωνειακής οφειλής γίνεται από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές στα αρχικά ή συμπληρωματικά παραστατικά έγγραφα ή στην καταλογιστική πράξη όπου απαιτείται. Οι τελωνειακές αρχές έχουν τη δυνατότητα να απαιτήσουν τη σύσταση εγγύησης από τον διασαφιστή ή τον υπόχρεο, για την εξασφάλιση της τελωνειακής οφειλής. Στην περίπτωση όπου εισπράχθηκαν από τα τελωνεία ποσά αχρεωστήτως, ο δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλει σχετική αίτηση (εντός τριών μηνών από την βεβαίωσή τους) για να του επιστραφεί άτοκα το ποσό.

Τα τελωνειακά παραστατικά που υποβάλλονται και γίνονται αποδεκτά από τις τελωνειακές αρχές, αποτελούν τίτλους υπό του Δημοσίου. Τα στοιχεία που εμπεριέχονται σε αυτά είναι απόρρητα και δεν επιτρέπεται η γνωστοποίησή τους σε οποιοδήποτε τρίτο. Εξάιρεση αποτελούν οι δικαστικές αρχές, από τις οποίες θα πρέπει να διαταχθεί ανάκριση, σε περιπτώσεις έρευνας τέλεσης αξιόποινης πράξης σε βάρος των συμφερόντων του Δημοσίου και της ΕΕ. Σε τυχόν θέματα προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και διεκδίκησης πόρων είναι επίσης δυνατή η χορήγηση πληροφοριών προς δημόσιες αρχές.

¹¹ Νόμος 2960/2001 (ΦΕΚ Α' 265/22-11-2001), Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας, Άρθρο 3: Αρμοδιότητες, ανακτήθηκε από <https://www.e-forelogia.gr/lawbank/document.aspx?digest=90F8AB2FD3CECE9C.1D031AEA53&version=2019/04/24>

Στις υποχρεώσεις των εισαγωγέων ή διασαφιστών είναι η διατήρηση του συνόλου των αρχείων για δέκα έτη ή για όσο χρόνο εκκρεμεί σχετική υπόθεση ενώπιον διοικητικών δικαστηρίων. Τα υποβαλλόμενα έγγραφα υποστηρικτικά των διασαφήσεων εισαγωγής, οι εισαγωγείς ή διασαφιστές θα πρέπει να τα υποβάλλουν ηλεκτρονικά. Οι τελωνειακές υπηρεσίες διατηρούν φυσικό αρχείο μόνο για τα παρακάτω έγγραφα (υποστηρικτικά της διασάφησης εισαγωγής)¹²:

- Άδειες, πιστοποιητικά, εγκρίσεις απαγορεύσεων και περιορισμών.
- ΕΔΕ άνευ στατιστικής όταν υποβάλλεται έντυπα.
- Δικαιολογητικά για την χορήγηση δασμοφορολογικών απαλλαγών.
- Πρακτικά φυσικών ελέγχων.

¹² ΑΔΑ: 6Ε8ΞΗ-ΟΦΧ, (3/2/2017), Κοινοποίηση της αριθμ. ΔΤΔ Α 1184721 ΕΞ2016/16-12-2016 (ΦΕΚ 4488/Β/30-12-2016/ΑΔΑ : 7ΦΗΝΗ-2Η3) Απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων με θέμα «Υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των υποστηρικτικών της διασάφησης εισαγωγής εγγράφων-Τήρηση αρχείου»

Κεφάλαιο 3^ο: Επιβαλλόμενοι φόροι κατά τον εκτελωνισμό

3.1 Δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις

Στις εισαγωγές εμπορευμάτων από τρίτες χώρες στο τελωνειακό έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι δασμολογικές επιβαρύνσεις υπολογίζονται βάσει του «Κοινού Δασμολογίου της Ε.Ε.» (Συνδυασμένη Ονοματολογία). Στην Συνδυασμένη Ονοματολογία βασίζεται και το TARIC, το Ολοκληρωμένο Τελωνειακό Δασμολόγιο της Ε.Ε., που αποτελεί την κωδικοποιημένη συλλογή των κοινοτικών νομοθετικών ρυθμίσεων σχετικά με τους δασμούς, τις αναστολές δασμών, τις δασμολογικές προτιμήσεις, τις δασμολογικές ποσοστώσεις, τους δασμούς αντιντάμπινγκ και τους αντισταθμιστικούς δασμούς. Το Εθνικό Δασμολόγιο εκτός από Ολοκληρωμένο Τελωνειακό Δασμολόγιο περιλαμβάνει την εθνική φορολογία, δηλαδή το ΦΠΑ, τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης και τους λοιπούς φόρους που επιβάλλονται στα εμπορεύματα όταν εισάγονται από τρίτες χώρες (ICISnet, 2020).

Η δασμολογητέα αξία των εμπορευμάτων αποτελείται από τη συναλλακτική αξία, που πληρώθηκε ή θα πρέπει να πληρωθεί, για τα εμπορεύματα που εισάγονται στο τελωνειακό έδαφος της Ε.Ε. προς πώληση. Εκτός από την τιμολογιακή αξία των εμπορευμάτων, στην δασμολογητέα αξία περιλαμβάνονται και έξοδα όπως ασφάλιστρα, μεταφοράς, προμήθειες, κλπ (ICISnet, 2020).

3.2 Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης

Με το Ηλεκτρονικό Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου παρακολουθείται η ενδοκοινοτική διακίνηση αγαθών που υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (ΕΦΚ). Τα υποκείμενα αγαθά εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες, τα ενεργειακά, η ηλεκτρική ενέργεια τα καπνικά (βιομηχανοποιημένα καπνά) και τα αλκοολούχα. Μέσω αυτού του συστήματος υποβάλλεται το ηλεκτρονικό διοικητικό

έγγραφο, με το οποίο γίνεται η διακίνηση των αγαθών και η παρακολούθησή τους σε πραγματικό χρόνο, γεγονός που απλουστεύει τις διαδικασίες και διευκολύνει τους απαραίτητους ελέγχους (ΑΑΔΕ, 2018). Η επιβολή του ΕΦΚ στα παραπάνω αγαθά γίνεται στις εισαγωγές από τρίτες χώρες, στις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις καθώς και στα εγχώρια παραγόμενα προϊόντα. Πιο συγκεκριμένα στα παρακάτω προϊόντα φόρος που αναλογεί είναι¹³:

- Τα υγρά αναπλήρωσης των ηλεκτρονικών τσιγάρων (0,10€ ανά ml προϊόντος).
- Ο καβουρδισμένος καφές (3€ ανά κιλό καθαρού βάρους).
- Ο μη καβουρδισμένος καφές (2€ ανά κιλό καθαρού βάρους).
- Ο στιγμιαίος καφές (4€ ανά κιλό καθαρού βάρους).
- Τα παρασκευάσματα με βάση τον καφές (4€ ανά κιλό καθαρού βάρους).
- Το μείγμα καπνού που περιέχεται στα ηλεκτρονικά θερμαινόμενα προϊόντα καπνού (156,70€ ανά ml καθαρού βάρους του μείγματος καπνού).

Στα ενεργειακά προϊόντα εμπεριέχονται τα έλαια, τα λίπη, τα λάδια, τα υποπροϊόντα πετρελαίου, τα παρασκευάσματα λιπαντικά, κλπ. Επίσης ως ενεργειακό προϊόν θεωρείται και η ηλεκτρική ενέργεια. Η επιβολή του ΕΦΚ γίνεται ανάλογα τον υποκείμενο κωδικό συνδυασμένης ονοματολογίας και την μονάδα επιβολής (πχ λίτρα, χιλιόγραμμα, κλπ). Στα αλκοολούχα ποτά και αλκοόλη που επιβάλλεται ΕΦΚ είναι η αιθυλική αλκοόλη (2.450€ ανά εκατόλιτρο άνυδρης αιθυλικής αλκοόλης), η μπύρα (5€ ανά βαθμό PLATO), τα ενδιάμεσα προϊόντα (102€ ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος) και τα παρασκευαζόμενα ποτά με ζύμωση (20€ ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος), εκτός του κρασιού και της μπύρας. Ο ΕΦΚ της μπύρας που παράγεται στην Ελλάδα ή την ΕΕ μειώνεται κατά 50% όταν η παραγωγή της γίνεται από ανεξάρτητα μικρά ζυθοποιεία (που η παραγωγή δεν ξεπερνά τα 200.000 εκατόλιτρα το έτος).

¹³ Νόμος 2960/2001 (ΦΕΚ Α' 265/22-11-2001), Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας, Άρθρο 3: Αρμοδιότητες, ανακτήθηκε από <https://www.e-forelogia.gr/lawbank/document.aspx?digest=90F8AB2FD3CECE9C.1D031AEA53&version=2019/04/24>

Στα βιομηχανοποιημένα καπνά που επιβάλλεται ΕΦΚ, επί της λιανικής τιμής πώλησης είναι:

- Τα τσιγάρα
- Τα πούρα και πουράκια (35%)
- Ο λεπτοκομμένος καπνός που προορίζεται για την κατασκευή χειροποίητων τσιγάρων (170€ ανά χιλιόγραμμο καθαρού βάρους)
- Τα άλλα καπνά για κάπνισμα (156,70€ ανά χιλιόγραμμο καθαρού βάρους)

Στα τσιγάρα επιβάλλεται πάγιος φόρος (82,5€ ανά 1.000 τεμάχια) και αναλογικός με συντελεστή 26% στην λιανική τιμή πώλησης (1.000 τεμαχίων). Το σύνολο των δύο φόρων (πάγιου και αναλογικού) δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 117,5€ ανά 1.000 τεμάχια.

3.3 ΦΠΑ

Κατά την εισαγωγή αγαθών στο εσωτερικό της χώρας από τρίτες χώρες η φορολόγηση γίνεται αντικειμενικά, δηλαδή χωρίς να εξετάζεται η ιδιότητα του εισαγωγέα. Έτσι δεν λαμβάνεται υπόψη αν ο εισαγωγέας είναι υποκείμενος στον φόρο ή όχι ή αν η εισαγωγή πραγματοποιείται στα πλαίσια της επαγγελματικής του ιδιότητας. Κατά συνέπεια τα αγαθά που εισάγονται φορολογούνται ακόμα και αν ο εισαγωγέας είναι ιδιώτης και η εισαγωγή είναι απόρροια συναλλαγής με αντάλλαγμα ή δωρεάς ή μίσθωσης, κλπ (ICISnet, 2020).

Η ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών αναφέρεται στην αποστολή ή μεταφορά αγαθών στο εσωτερικό της χώρας από άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η φορολόγηση των ενδοκοινοτικών αποκτήσεων γίνεται όταν ισχύουν οι παρακάτω προϋποθέσεις (ICISnet, 2020):

- Τα αγαθά μεταφέρονται από άλλο κράτος-μέλος.

- Αυτός που τα αποκτά είναι πρόσωπο υποκείμενο στον φόρο ή είναι νομικό πρόσωπο μη υποκείμενο στο φόρο αλλά ενεργεί με την ιδιότητα προσώπου υποκείμενου στον φόρο.
- Ο πωλητής είναι πρόσωπο υποκείμενο στον φόρο σε άλλο κράτος-μέλος και δεν απαλλάσσεται από τον φόρο λόγω του ύψους των ακαθάριστων εσόδων του.
- Η συναλλαγή γίνεται με αντάλλαγμα σε χρήμα ή σε είδος.
- Η συναλλαγή γίνεται στα πλαίσια άσκησης οικονομικής δραστηριότητας του πωλητή και του αγοραστή.

Κατά την ενδοκοινοτική απόκτηση καινούριων μεταφορικών μέσων επιβάλλεται ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας ανεξάρτητα από την ιδιότητα του προσώπου που το εισάγει. Στα μεταφορικά μέσα εκτός από τα χερσαία οχήματα που προορίζονται για την μεταφορά εμπορευμάτων και προσώπων, συμπεριλαμβάνονται και τα σκάφη πάνω από 7,5 μέτρα και τα αεροσκάφη που έχουν βάρος πάνω από 1.550 χιλιόγραμμα κατά την απογείωση. Για την επιβολή του ΦΠΑ, η φορολογητέα αξία καθορίζεται από τα παρακάτω (ICISnet, 2020):

- Τη δασμολογητέα αξία.
- Τους δασμούς, φόρους, τέλη, εισφορές και δικαιώματα, που οφείλονται εκτός της χώρας και όσων εισπράττονται κατά την εισαγωγή υπέρ του Δημοσίου.
- Τα παρεπόμενα της εισαγωγής έξοδα που δεν έχουν συμπεριληφθεί στην δασμολογητέα αξία, όπως έξοδα τόκων, φόρτωσης, συσκευασίας, κλπ.
- Τα έξοδα για την μεταφορά των αγαθών από τον πρώτο τόπο προορισμού, σε άλλο τόπο είτε στο εσωτερικό της χώρας είτε σε άλλο κράτος-μέλος.

Η καταβολή του ΦΠΑ γίνεται στο τελωνείο και όταν ο εισαγωγέας είναι επιχείρηση υπάρχει το δικαίωμα έκπτωσης του φόρου. Σύμφωνα με το άρθρο 21 του

Νόμου 2859/2000¹⁴ ο ΦΠΑ επιβάλλεται στα αγαθά με φορολογικό συντελεστή 24%, με εξαίρεση:

1. Τις ακόλουθες περιπτώσεις όπου ο φορολογικός συντελεστής είναι 13%:
 - Ζώα, ζωντανά ή προς βρώση.
 - Προϊόντα ζώων.
 - Φυτά, λαχανικά και άνθη.
 - Καφές, τσάι και βότανα.
 - Προϊόντα αλευροποιίας και δημητριακά.
 - Έλαια.
 - Νερά, ξύδια, αλάτι.
 - Λιπάσματα και εντομοκτόνα.
2. Τις ακόλουθες περιπτώσεις που ο φορολογικός συντελεστής είναι 6%:
 - Φαρμακευτικά προϊόντα.
 - Βιβλία.

3.4 Τέλος ταξινόμησης

Στην εισαγωγή και ενδοκοινοτική απόκτηση οχημάτων επιβάλλεται τέλος ταξινόμησης (ΑΑΔΕ, 2018). Για τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης η επιβολή του τέλους ταξινόμησης γίνεται με βάση την φορολογητέα αξία σύμφωνα με τους ακόλουθους συντελεστές:

- 4% για φορολογητέα αξία έως 14.000€
- 8% για φορολογητέα αξία 14.000-17.000€
- 16% για φορολογητέα αξία 17.000-20.000€
- 24% για φορολογητέα αξία 20.000-25.000€

¹⁴Νόμος 2859/2000 (ΦΕΚ Α΄ 248/7-11-2000), Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, ανακτήθηκε από <https://www.taxheaven.gr/law/2859/2000>

- 32% για φορολογητέα αξία που ξεπερνά τα 25.000€

Ο παραπάνω φόρος, έτσι όπως προκύπτει ανά περίπτωση προσαρμόζεται ανάλογα την εκπεμπόμενη μάζα διοξειδίου του άνθρακα και τον τύπο Euro (ευρωπαϊκό πρότυπο εκπομπών ρύπων). Η φορολογητέα αξία των επιβατικών αυτοκινήτων διαμορφώνεται από την λιανική τιμή πώλησης προ φόρων, με βάση τους τιμοκαταλόγους που οι επίσημοι αντιπρόσωποι/διανομείς υποβάλουν στις τελωνειακές αρχές, ανάλογα τον τύπο του οχήματος. Για τα μεταχειρισμένα οχήματα η φορολογητέα αξία μειώνεται ανάλογα την ηλικία και την κατηγορία αμαξώματο

Κεφάλαιο 4^ο: Έλεγχοι & Αποτελέσματα τελωνειακών ελέγχων

4.1 Τελωνειακά έσοδα ανά είδος 2016-2018

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων εσόδων των τελωνείων, καθώς και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή και η διάρθρωσή τους, την τριετία 2016-2018 ανά κατηγορία εσόδων. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται τα ετήσια έσοδα από ΕΦΚ, τέλη ταξινόμησης, ΦΠΑ, πρόστιμα, ίδιους πόρους και λοιπά έσοδα.

Βεβαιωθέντα τελωνειακά έσοδα			
	2016	2017	2018
ΕΦΚ	7.093.861.856	7.085.535.126	7.152.877.456
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		-0,12%	0,95%
Τέλη ταξινόμησης	179.999.062	247.069.866	259.742.409
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		37,26%	5,13%
ΦΠΑ	4.572.460.487	4.909.152.746	5.336.668.528
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		7,36%	8,71%
Πρόστιμα	362.158.503	672.935.560	225.727.362
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		85,81%	-66,46%
Ίδιοι πόροι	203.920.023	210.870.926	231.181.441
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		3,41%	9,63%
Λοιπά	178.752.344	197.121.265	197.072.329

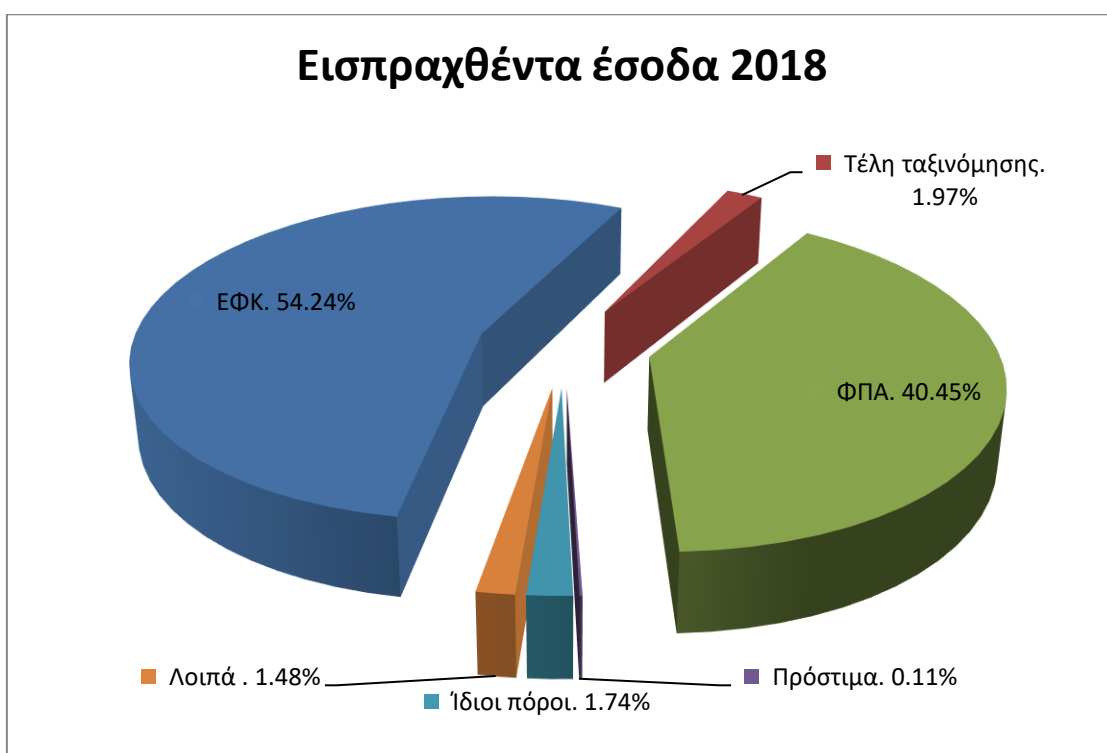
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		10,28%	-0,02%
Σύνολο	12.591.152.275	13.322.685.490	13.403.269.525
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		5,81%	0,60%
Διάρθρωση βεβαιωθέντων τελωνειακών εσόδων			
	2016	2017	2018
ΕΦΚ	56,34%	53,18%	53,37%
Τέλη ταξινόμησης	1,43%	1,85%	1,94%
ΦΠΑ	36,31%	36,85%	39,82%
Πρόστιμα	2,88%	5,05%	1,68%
Ίδιοι πόροι	1,62%	1,58%	1,72%
Λοιπά	1,42%	1,48%	1,47%
Σύνολο	100,00%	100,00%	100,00%

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα οι κύριες πηγές εσόδων για τα τελωνεία είναι οι Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας. Όσον αφορά τον ΕΦΚ την εξεταζόμενη τριετία υπήρξαν μικρές μεταβολές στα βεβαιωθέντα ποσά και το 2018 διαμορφώθηκαν στα 7,2 δις ευρώ. Όμως σχετικά με την αναλογία τους στο σύνολο τα έτη 2017-2018 μειώθηκε σε περίπου 53%, από 56% το 2016, εξακολουθώντας όμως να αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων. Τα βεβαιωθέντα έσοδα από τον ΦΠΑ, διαχρονικά παρουσίασαν αξιοσημείωτη άνοδο, 7,36% και 8,71% για το 2017 και 2018 αντίστοιχα και τελικά ανήλθαν σε περίπου 5,3 δις ευρώ. Το 2018 η αναλογία τους στο σύνολο ήταν περίπου 40% και μαζί με τους ΕΦΚ αποτελούν το 93% των συνολικών τελωνειακών βεβαιωθέντων εσόδων. Επίσης σημαντική ήταν και η αύξηση των βεβαιωθέντων εσόδων από τέλη κυκλοφορίας, που ειδικά το 2017 ήταν της τάξης του 37,26%. Όμως η συνεισφορά τους στο σύνολο είναι αρκετά μικρότερη, αποτελώντας το 2018 το 1,94% των συνολικών εσόδων που βεβαιώθηκαν. Τέλος μεγάλες ήταν οι ετήσιες διακυμάνσεις στα βεβαιωθέντα πρόστιμα, καθώς το 2017 αυξήθηκαν κατά 85,8%, ενώ το 2018 μειώθηκαν κατά 66,5%. Το γεγονός αυτό μετέβαλε σημαντικά την συνεισφορά τους στο σύνολο και ενώ το 2017 αποτελούσαν το 5%, το 2018 αποτελούσαν το 1,68%, με βεβαιωθέντα πρόστιμα ύψους 225,7 εκ. ευρώ. Συνολικά τα έσοδα που βεβαιώθηκαν από τις τελωνειακές υπηρεσίες το 2017 ήταν 13,3 δις ευρώ, αυξημένα κατά 5,81% από το προηγούμενο έτος ενώ το 2018 ήταν 13,4 δις με ετήσια αύξηση 0,60%.

Μεταξύ βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων εσόδων υπάρχουν κάποιες αποκλίσεις, ειδικά όσον αφορά τα πρόστιμα (εξετάζονται διακεκριμένα στην συνέχεια). Το γεγονός αυτό συντέλεσε στην αύξηση της αναλογίας των λοιπών εισπραχθέντων εσόδων στο σύνολο (συγκριτικά με τα βεβαιωθέντα). Το 2017 σε όλες τις κατηγορίες εσόδων υπήρξε άνοδος στα ποσά που εισπράχθηκαν με μεγαλύτερη αύξηση (πλην των προστίμων) στα λοιπά έσοδα (+10,6%) και στα τέλη ταξινόμησης (+7,41%). Επίσης το 2018 αύξηση υπήρξε σε όλες τις κατηγορίες εσόδων, με εξαίρεση τα πρόστιμα και τα λοιπά τελωνειακά έσοδα. Συνολικά το 2017 εισπράχθηκαν 12,7 δις ευρώ, παρουσιάζοντας ετήσια αύξηση από το προηγούμενο έτος κατά 4,42%, ενώ το 2018 εισπράχθηκαν 13,2 δις ευρώ με αύξηση 3,65%.

Εισπραχθέντα τελωνειακά έσοδα			
	2016	2017	2018
ΕΦΚ	7.057.788.897	7.062.069.922	7.150.301.818
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		0,06%	1,25%
Τέλη ταξινόμησης	179.898.015	247.163.743	259.681.121
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		37,39%	5,06%
ΦΠΑ	4.558.958.365	4.896.890.947	5.332.887.564
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		7,41%	8,90%
Πρόστιμα	13.364.078	115.507.068	14.712.738
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		764,31%	-87,26%
Ίδιοι πόροι	191.637.487	199.618.164	229.973.030
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		4,16%	15,21%
Λοιπά	178.500.417	197.429.924	195.488.216
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		10,60%	-0,98%
Σύνολο	12.180.147.259	12.718.679.776	13.183.044.486
<i>Ετήσια % μεταβολή</i>		4,42%	3,65%
Διάρθρωση εισπραχθέντων τελωνειακών εσόδων			
	2016	2017	2018
ΕΦΚ	57,95%	55,53%	54,24%
Τέλη ταξινόμησης	1,48%	1,94%	1,97%
ΦΠΑ	37,43%	38,50%	40,45%
Πρόστιμα	0,11%	0,91%	0,11%
Ίδιοι πόροι	1,57%	1,57%	1,74%
Λοιπά	1,47%	1,55%	1,48%
Σύνολο	100,00%	100,00%	100,00%

Ειδικά για το 2018 τα εισπραχθέντα έσοδα, όπως φαίνεται και από το παρακάτω γράφημα, αποτελούνται κυρίως από τα έσοδα από ΕΦΚ και ΦΠΑ, καθώς και οι δύο αυτές κατηγορίες μαζί, αποτελούν το 94,69% των εισπράξεων. Το 1,97% αφορά εισπράξεις από τέλη ταξινόμησης, το 1,74% ίδιους πόρους, το 1,48% λοιπά τελωνειακά έσοδα και το 0,11% τα πρόστιμα. Από το σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων από τα τελωνεία το 96,67% αποτελείται από εισπράξη έμμεσων φόρων.

Όπως προαναφέρθηκε μεταξύ των βεβαιωθέντων προστίμων και εισπραχθέντων προστίμων διαχρονικά υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις. Όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα το 2016 εισπράχθηκε μόλις το 3,69% των βεβαιωθέντων προστίμων, το 2017 υπήρξε αξιοσημείωτη αύξηση (αλλά παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα) με το ποσοστό να φθάνει το 17,16%, ενώ το 2018 εισπράχθηκε το 6,52% των προστίμων.

Πρόστιμα			
	2016	2017	2018

Βεβαιωθέντα	362.158.503	672.935.560	225.727.362
Εισπραχθέντα	13.364.078	115.507.068	14.712.738
Αναλογία εισπραχθέντων	3,69%	17,16%	6,52%
Σύνολο προστίμων προς είσπραξη	4.026.480.383	4.576.414.633	4.780.653.246
Σύνολο εσόδων προς είσπραξη	4.777.410.256	5.370.364.482	5.580.228.977
Αναλογία προστίμων προς είσπραξη	84,28%	85,22%	85,67%

Το 2018 το σύνολο των εσόδων προς είσπραξη ανήλθε σε 5,6 δις ευρώ (υπολογιζόμενο από το υπόλοιπο του προηγούμενου έτους συν τα βεβαιωθέντα έσοδα του έτους, μείον τις εισπράξεις και τον συνυπολογισμό των διορθώσεων/διαγραφών). Από το ποσό αυτό το 85,67%, δηλαδή 4,8 δις αφορούν πρόστιμα προς είσπραξη και μόλις το 14% ανείσπρακτα έσοδα από τις άλλες κατηγορίες τελωνειακών εσόδων.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται επίσης οι συνολικές εισπράξεις των τελωνείων για την περίοδο 2016-2018, αλλά με διάκριση των ΕΦΚ ανά κατηγορία προϊόντων (ενεργειακών, καπνικών και αλκοολούχων) και τους φόρους κατανάλωσης του καφέ και του ηλεκτρονικού τσιγάρου.

	2016	2017	2018	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής
ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων	4.094.483.921	4.390.450.553	4.257.272.880	1,97%
ΕΦΚ καπνικών	2.503.740.575	2.066.101.174	2.252.464.196	-5,15%
ΕΦΚ αλκοολούχων	459.564.400	508.571.153	513.001.105	5,65%
ΦΚ καφέ		90.434.845	122.717.326	35,70%
ΦΚ ηλεκτρονικο ύ τσιγάρου		6.512.197	4.846.311	-25,58%
Τέλη ταξινόμησης	179.898.015	247.163.743	259.681.121	20,15%
ΦΠΑ	4.558.958.365	4.896.890.947	5.332.887.564	8,16%
Πρόστιμα	13.364.078	115.507.068	14.712.738	4,92%

Ίδιοι πόροι				
ΕΕ	191.637.487	199.618.164	229.973.030	9,55%
Λοιπά έσοδα	178.500.418	197.429.924	195.488.216	4,65%
Σύνολο	12.180.147.259	12.718.679.768	13.183.044.487	4,04%

Την τριετία 2016-2018 ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των συνολικών τελωνειακών εσόδων ήταν 4,04%. Την μεγαλύτερη συνεισφορά στην αύξηση αυτή είχαν οι εισπράξεις από τον φόρο κατανάλωσης καφέ 35,7% (μεταβολή 2017-2018), οι εισπράξεις από τα τέλη ταξινόμησης των οχημάτων 20,15%, το ΦΠΑ 8,16%, αλλά οι ίδιοι πόροι της ΕΕ (9,55%). Αντίθετα μεγάλη ήταν η μείωση των εισπράξεων από τους φόρους κατανάλωσης των υγρών αναπλήρωσης των ηλεκτρονικών τσιγάρων -25,58% (την διετία 2017-2018). Ενώ μείωση υπήρξε και στις εισπράξεις από τον ΕΦΚ των καπνικών που είχε μέση ετήσια μεταβολή -5,15%.

4.2 Αποτελέσματα ελέγχων

4.2.2 Κατασχέσεις 2017-2018

Για την περιστολή της δασμοφοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου, οι τελωνειακές αρχές το 2018 εξέδωσαν 10.497 καταλογιστικές πράξεις, έναντι 9.264 το 2017 (αύξηση κατά 13,31%), καταλογισμού προστίμων, πολλαπλών τελών, δασμών και φόρων. Οι καταλογιστικές πράξεις αφορούσαν είτε απλές τελωνειακές παραβάσεις είτε περιπτώσεις λαθρεμπορίας. Το σύνολο των τελών, φόρων, προστίμων και δασμών το 2018 ανήλθε σε 247.568.293€ έναντι 763.904.019€ το προηγούμενο έτος (μείωση κατά 67,59%).

Στην συνέχεια παρουσιάζεται συγκεντρωτικά το πλήθος των κατασχέσεων που πραγματοποιήθηκαν από τις τελωνειακές αρχές το 2018 και 2017.

Κατασχέσεις τελωνείων (πλήθος υποθέσεων)			
	2017	2018	2017-2018
Αλκοολούχα	439	313	-28,70%
Ενεργειακά πετρελαιοειδή	92	86	-6,52%
Καπνικά	491	615	25,25%

Καφές	17	18	5,88%
Παραπονημένα	434	234	-46,08%
Μεταφορικά μέσα	464	558	20,26%
Σύνολο	1.937	1.824	-5,83%
Ναρκοτικά	50	40	-20,00%
Όπλα	11	10	-9,09%
Δέσμευση CITES	6	0	-100,00%
Πολιτιστικά	1	3	200,00%
Ρευστά	261	203	-22,22%
Σύνολο	329	256	-22,19%
Γενικό σύνολο	2.266	2.080	-8,21%

Οι περιπτώσεις κατασχέσεων από τις τελωνειακές αρχές σε αλκοολούχα το 2018 ήταν 313, ενώ το 2017 439, έχοντας μείωση κατά 28,7%. Όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα οι κατασχέσεις αλκοολούχων κατά κύριο λόγο αναφέρονται σε προϊόντα τσίπουρου, κρασιού, μύρας και αλκοολούχων με VOL έως 40. Ειδικά στην τελευταία κατηγορία το 2018 υπήρξε μεγαλύτερη παράνομη εντοπισθείσα διακίνηση το 2018, ενώ στις άλλες κατηγορίες υπήρξε μείωση. Εκτός από τις παρακάτω περιπτώσεις κατασχέσεις, όσον αφορά τα αλκοολούχα, πραγματοποιήθηκαν και σε αποστακτικά μηχανήματα, στέμφυλα, άμβυκες και αλκοολούχα έως 6 VOL.

Κατασχεθείσα ποσότητα αλκοολούχων (σε λίτρα)			
	2017	2018	2017-2018
Τσίπουρο-Τσικουδιά	54.070	27.406	-49,31%
Μύρα	14.063	1.814	-87,10%
Κρασί	117.653	25.809	-78,06%
Λικέρ	423	17	-95,98%
Αλκοολούχα έως 6 VOL	383	45	-88,25%
Αλκοολούχα έως 40 VOL	5.383	16.363	203,98%

Οι περιπτώσεις κατασχέσεων σε ενεργειακά-πετρελαιοειδή το 2018 ανήλθαν σε 86, ενώ το 2017 ήταν 92. Από αυτές τις περιπτώσεις διαπιστώνεται ότι το 2018

κατασχέθηκε πολύ μεγαλύτερη ποσότητα αμόλυβδης βενζίνης αλλά και υγραερίου, ενώ το 2018 δεν υπήρξαν κατασχέσεις μεγάλων ποσοτήτων σε πετρέλαιο ναυτιλίας και πρόσθετων καυσίμων.

Κατασχεθείσα ποσότητα ενεργειακών (σε λίτρα)			
	2017	2018	2017-2018
Αμόλυβδη βενζίνη	941	7.650	712,96%
Πετρέλαιο	80.321	43.946	-45,29%
Πετρέλαιο ναυτιλίας	32.034	40	-99,88%
Μίγμα ελαφρών λαδιών	133.565	50.620	-62,10%
Πρόσθετα καυσίμων	25.000	4.000	-84,00%
Υγραέριο	11.203	17.639	57,45%

Το 2017 υπήρξαν 491 υποθέσεις κατάσχεσης καπνικών προϊόντων, ενώ το επόμενο έτος αυξήθηκαν κατά 20,25% φθάνοντας τις 615 υποθέσεις. Όσον αφορά τις κατασχεθείσες ποσότητες το 2018 αύξηση υπήρξε μόνο στα υγρά αναπλήρωσης ηλεκτρονικών τσιγάρων. Παρόλα αυτά σημαντική ήταν η ποσότητα των παράνομων τσιγάρων που κατασχέθηκαν και τα δύο έτη αλλά του κατεργασμένου καπνού.

Κατασχεθείσα ποσότητα καπνικών			
	2017	2018	2017-2018
Τσιγάρα (τεμ)	141.456.163	128.251.746	-9,33%
Πούρα (τεμ)	16.743	4.545	-72,85%
Κατεργασμένος καπνός (γρ)	12.622.333	2.776.467	-78,00%
Ακατέργαστος καπνός (γρ)	105.000	2.000	-98,10%
Υγρά αναπλήρωσης ηλεκτρονικών τσιγάρων (ml)	671.845	900.000	33,96%

Από τις τελωνειακές αρχές το 2017 δεσμεύτηκαν 5.942 κιλά καφές σε 17 υποθέσεις παραβάσεων και το 2018 233 κιλά καφές και 48 γραμμάρια στικ καφέ σε 18 υποθέσεις κατασχέσεων. Οι υποθέσεις κατάσχεσης παραποιημένων προϊόντων το 2018 μειώθηκαν κατά 46%, καθώς το 2017 ήταν 434 υποθέσεις ενώ το 2018 ήταν 234 υποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα το 2017 πραγματοποιήθηκαν δεσμεύσεις

1.438.278 τεμαχίων σε διάφορα είδη όπως τσάντες, υποδήματα, κράνη, ρολόγια, ενδύματα, πορτοφόλια, κλπ. Το 2018 παρά την μείωση των παραβάσεων οι δεσμευθείσες ποσότητες δεν μειώθηκαν σημαντικά καθώς δεσμεύτηκαν 1.663.437 τεμάχια από αξεσουάρ κινητών, παιχνίδια, παιδικές κουβέρτες, κλπ.

Το 2018 αύξησε υπήρξε στο πλήθος των κατασχέσεων που πραγματοποιήθηκαν σε μεταφορικά μέσα. Το 2017 υπήρξαν 464 υποθέσεις ενώ το 2018 558 υποθέσεις. Αύξησε υπήρξε τόσο στα κατασχθέντα επιβατικά ιδιωτικά αυτοκίνητα, όσο και στα φορτηγά και μεταφερόμενα εμπορευματοκιβώτια. Μικρότερος ήταν ο αριθμός των κατασχθέντων βυτιοφόρων, ενώ το 2017 κατασχέθηκαν και 11 πινακίδες μεταφορικών μέσων και το 2018 ένα τρέιλερ και 2 μοτοποδήλατα.

Κατασχθείσα ποσότητα μεταφορικών μέσων			
	2017	2018	2017-2018
ΕΙΧ	400	537	34,25%
Βυτιοφόρα	7	4	-42,86%
Μοτοσυκλέτες	2	2	0,00%
Εμπορευματοκιβώτια	5	12	140,00%
Φορτηγά	44	93	111,36%

Οι περιπτώσεις διακίνησης ναρκωτικών που διαπιστώθηκαν το 2017 ήταν 50, ενώ το 2018 ήταν μειωμένες κατά 10. Από το σύνολο των κατασχέσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά έτος οι μεγαλύτερες ποσότητες ανά έτος αφορούσαν:

Κατασχθείσα ποσότητα ναρκωτικών			
	2017	2018	2017-2018
Ινδική κάνναβη (γρ)	1.279.473	276.163	-78,42%
Ηρωίνη (γρ)	1.079	4.011	271,76%
Κοκαΐνη (γρ)	56	42.566	75911,25%
Χάπια (τεμ)	23	274	1091,30%

Σημαντικό ήταν το έργο των διωκτικών αρχών στην διακίνηση ναρκωτικών και τα δύο έτη, ειδικά το 2018 εντοπίστηκαν και κατασχέθηκαν 42.566 γραμμάρια κοκαΐνης και 4.011 γραμμάρια ηρωίνης. Μικρότερη ήταν η ποσότητα που

κατασχέθηκε το 2018 σε ινδική κάνναβη, καθώς το 2017 κατασχέθηκε περίπου 1,3 τόνος ενώ το 2018 276 κιλά.

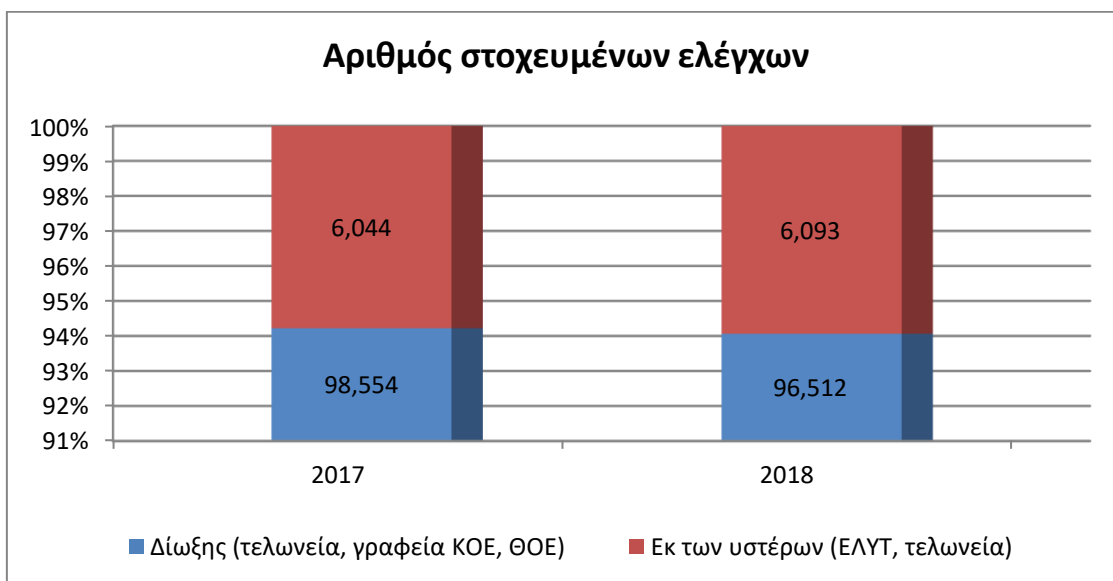
Το 2017 οι περιπτώσεις κατασχέσεις όπλων ανήλθαν σε 11 και κυρίως αφορούσαν κατασχέσεις καπνογόνων, φυσιγγίων, σφαιρών, 2 πιστολιών και taser. Μια λιγότερη περίπτωση κατάσχεσης οπλισμού διενεργήθηκε το 2018, που ανήλθαν συνολικά σε 10 και αφορούσαν κυρίως κατασχέσεις φυσιγγίων, σφαίρες/ γεμιστήρες αλλά και 70 περιστροφά. Επίσης το 2017 κατασχέθηκε ένα χειρόγραφο κοράνι ενώ το 2018 σε τρεις περιπτώσεις κατάσχεσης τα παράνομα διακινηθέντα εμπορεύματα, αφορούσαν πίνακες ζωγραφικής, θραύσματα αγγείων και 67 τεμάχια απολιθωμένων δέντρων-κορμών.

Τέλος το 2017 σε 261 υποθέσεις δεσμεύτηκαν ρευστά διαθέσιμα από διάφορα νομίσματα, με κυριότερα τη δέσμευση 5,1 εκ. ευρώ, 1,8 εκ. δολαρίων, 19,5 χιλιάδων γουάν Κίνας, 250 χιλιάδες καναδικά δολάρια και 98,5 χιλιάδες δολάρια Αυστραλίας. Το 2018 σε 203 υποθέσεις δεσμεύτηκαν 5,4 εκ ευρώ και για αυτές τις παραβάσεις επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 14 εκ ευρώ.

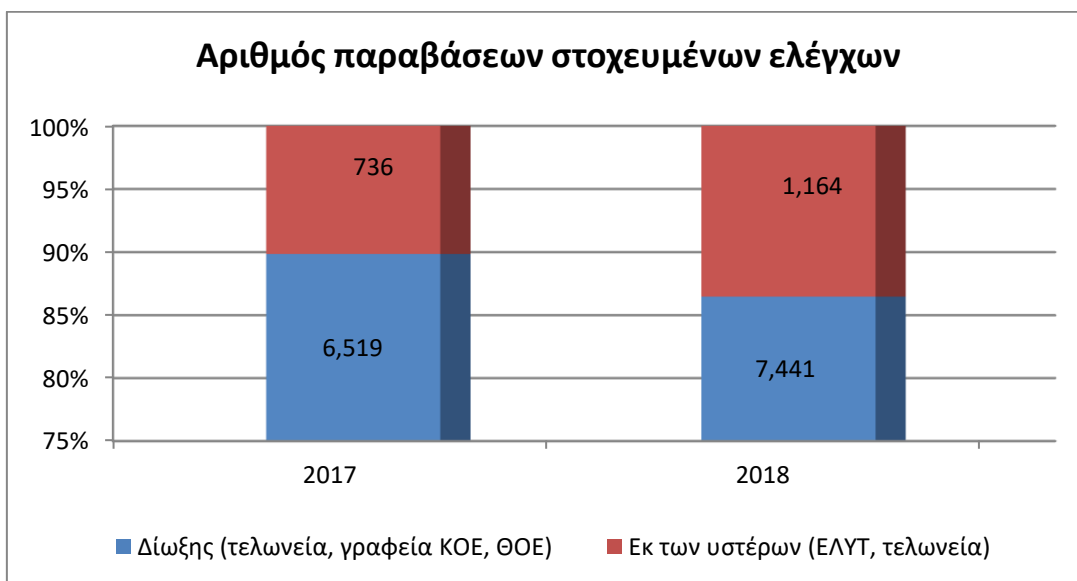
4.2.2 Στοχευμένοι έλεγχοι

Όσον αφορά τους στοχευμένους ελέγχους δίωξης και εκ των υστέρων, όλων των τελωνειακών αρχών της χώρας, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται το πλήθος τους αλλά και ο αριθμός των διαπιστωθέντων παραβάσεων για την διετία 2017-2018.

Στοχευμένοι έλεγχοι 2017-2018				
	Αριθμός ελέγχων		Αριθμός παραβάσεων	
	2017	2018	2017	2018
Δίωξης (τελωνεία, γραφεία ΚΟΕ, ΘΟΕ)	98.554	96.512	6.519	7.441
Εκ των υστέρων (ΕΛΥΤ, τελωνεία)	6.044	6.093	736	1.164
Σύνολο	104.598	102.605	7.255	8.605

Το 2017 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 104.598 στοχευμένοι έλεγχοι από τους οποίους διαπιστώθηκαν 7.255 παραβάσεις. Το 2018 σε λιγότερους ελέγχους και συγκεκριμένα σε 102.605 διαπιστώθηκαν περισσότερες παραβάσεις, των οποίων ο αριθμός ανήλθε σε 8.605. Όπως φαίνεται από τα παραπάνω γραφήματα και τα δύο έτη περίπου το 94% των στοχευμένων ελέγχων πραγματοποιήθηκε από τις αρχές δίωξης και το υπόλοιπο ποσοστό από τις υπηρεσίες, ΕΛ.Υ.Τ. και τελωνείων σε εκ των υστέρων ελέγχους. Όσον αφορά τον αριθμό των παραβάσεων, το 2017 το 90% αυτών διαπιστώθηκε από τις διωκτικές αρχές και το 10% σε εκ των υστέρων ελέγχους. Το 2018 αυξήθηκαν οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν εκ των υστέρων αποτελώντας περίπου το 14% των περιπτώσεων.

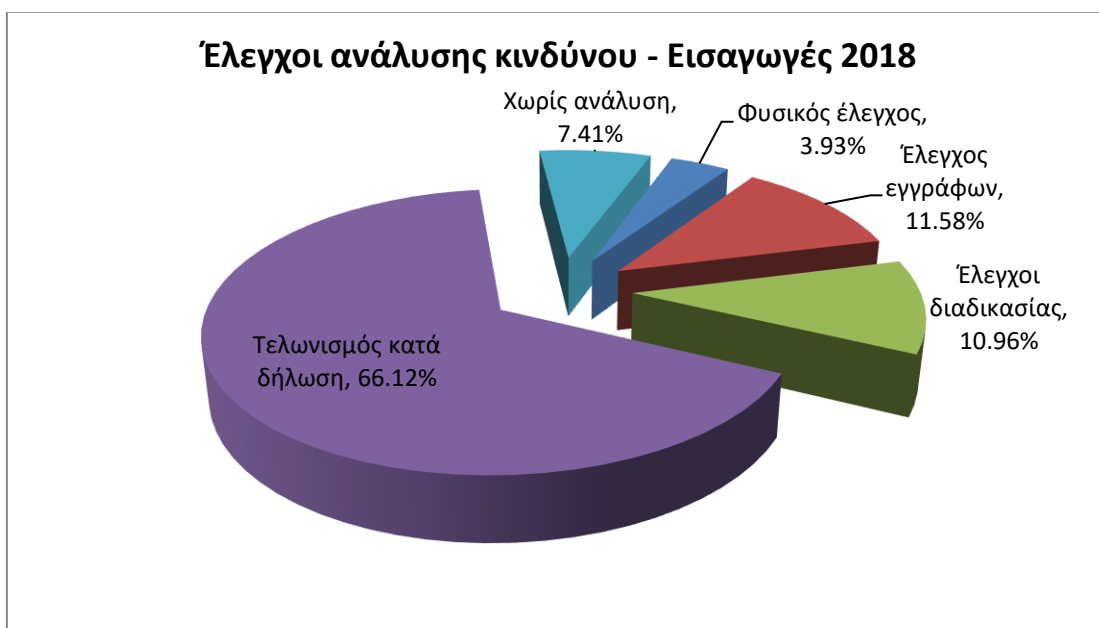

4.2.3 Έλεγχοι από το σύστημα ανάλυσης κινδύνου

Στην παρούσα υποενότητα εξετάζονται οι έλεγχοι που υποδείχθηκαν από το σύστημα βάσει της ανάλυσης κινδύνου, την διετία 2017-2018 στις διασαφήσεις εισαγωγών και εξαγωγών. Το 2018 ήταν μικρότερο το ποσοστό των ελέγχων που προτάθηκε από το σύστημα (ελέγχους φυσικούς, εγγράφων και διαδικασίας) στο σύνολο των διασαφήσεων που υποβλήθηκαν για την εισαγωγή εμπορευμάτων σε σχέση με το 2017. Όμως μικρότερο ήταν και το ποσοστό που υποδείχθηκε για τελωνισμό των εμπορευμάτων κατά δήλωση. Το γεγονός αυτό απορρέει από την αύξηση του ποσοστού των διασαφήσεων που δεν ελέγχθηκαν από το σύστημα ανάλυσης κινδύνου λόγω τεχνικών προβλημάτων. Το ποσοστό αυτό το 2017 ήταν το 2,04% των συνολικών διασαφήσεων εισαγωγής ενώ το 2018 το 7,4% των περιπτώσεων. Στα παραστατικά αυτά διενεργήθηκε τοπική ανάλυση κινδύνου.

Έλεγχοι ανάλυσης κινδύνου - Εισαγωγές		
	2017	2018
Φυσικός έλεγχος	4,33%	3,93%
Έλεγχος εγγράφων	11,87%	11,58%
Έλεγχοι διαδικασίας	12,11%	10,96%
Τελωνισμός κατά δήλωση	69,65%	66,12%
Χωρίς ανάλυση συστήματος	2,04%	7,41%

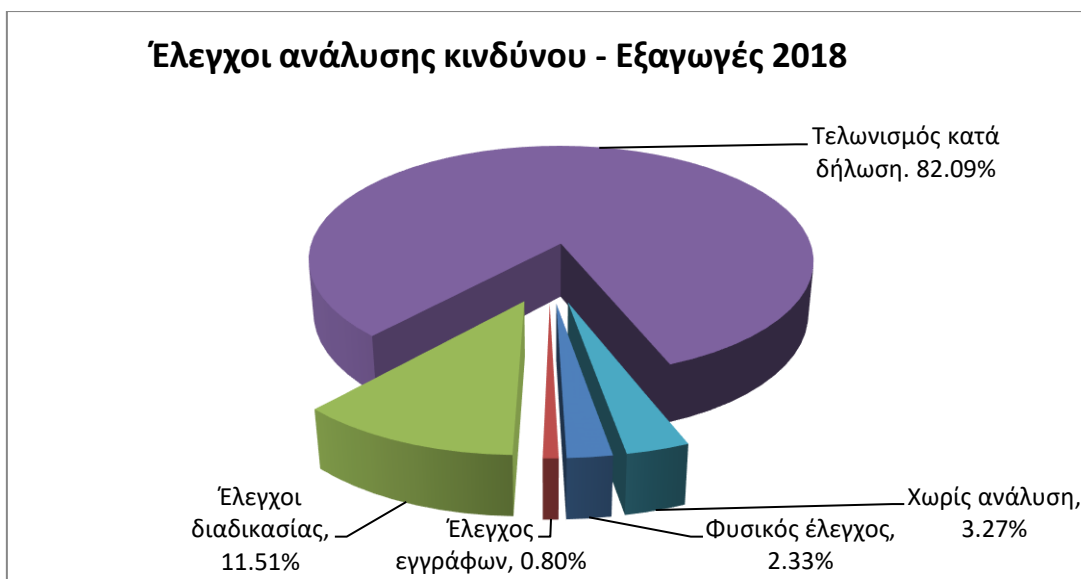
Ειδικότερα το 2018 το σύστημα ανάλυσης κινδύνου στο σύνολο των περιπτώσεων εισαγωγών υπέδειξε ότι το 66,12% δεν χρίζει περαιτέρω ελέγχου, στο 11,58% θα πρέπει να διενεργηθούν έλεγχοι εγγράφων, στο 10,96% έλεγχοι διαδικασίας και μόλις στο 3,93% των περιπτώσεων προτάθηκε φυσικός έλεγχος.

Αντίστοιχα στην συνέχεια παρουσιάζονται οι έλεγχοι που υποδείχθηκαν από το σύστημα ανάλυσης κινδύνου όσον αφορά τις εξαγωγές εμπορευμάτων. Στο σύνολο των διασαφήσεων εξαγωγών το υψηλότερο ποσοστό υποδείχθηκε από το σύστημα ο εκτελωνισμός κατά δήλωση και περίπου το 15% υποδείχθηκε για έλεγχο. Αυτό παρατηρείται χωρίς μεγάλες διαφορές και τα δύο έτη.

Έλεγχοι ανάλυσης κινδύνου - Εξαγωγές		
	2017	2018
Φυσικός έλεγχος	2,70%	2,33%
Έλεγχος εγγράφων	0,77%	0,80%
Έλεγχοι διαδικασίας	11,98%	11,51%
Τελωνισμός κατά δήλωση	82,47%	82,09%
Χωρίς ανάλυση	2,08%	3,27%

Πιο συγκεκριμένα για το 2018 από την ανάλυση κινδύνου των εξαγωγών προτάθηκε το 82,09% να εκτελωνιστεί κατά δήλωση, στο 11,51% να πραγματοποιηθούν έλεγχοι διαδικασίας, στο 2,33% να γίνουν φυσικοί έλεγχοι και μόλις στο 0,8% χρειάστηκε έλεγχος εγγράφων. Επίσης το 2018 στο 3,27% των διασαφήσεων εξαγωγών δεν πραγματοποιήθηκε μέσω του συστήματος ανάλυση κινδύνου λόγω τεχνικού προβλήματος.

4.2.4 Πλήθος ελέγχων-παραβάσεων ανά περίπτωση 2018: Στοχοθεσία-Απολογισμός Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων & ΕΦΚ

Με βάση τα στοιχεία της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και ΕΦΚ της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων εξετάζονται οι πραγματοποιηθέντες έλεγχοι (δίωξης και εκ των υστέρων) και οι διαπιστωθείσες παραβάσεις, ανά κατηγορία στόχου με βάση την στοχοθεσία που είχε τεθεί για το 2018 και τον τελικό απολογισμό του έτους. Ξεκινώντας από τη διακίνηση πετρελαιοειδών το 2018 πραγματοποιήθηκαν 117 έλεγχοι στις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις/παραδόσεις και δεν βεβαιώθηκαν παραβάσεις και 689 έλεγχοι από και προς τρίτες χώρες και βεβαιώθηκαν 2 παραβάσεις. Οι πραγματοποιηθέντες έλεγχοι στη διακίνηση των πετρελαιοειδών αποτέλεσαν το 7,42% των συνολικών ελέγχων του έτους και οι σχετικές παραβάσεις το 0,49% των συνολικών παραβάσεων.

Βάσει της στοχοθεσίας που είχε τεθεί για τους ελέγχους της νόμιμης χρήσης πετρελαίου (472) και την βεβαίωση 38 παραβάσεων, απολογιστικά διαπιστώνεται ότι δεν πραγματοποιήθηκαν. Στους ελέγχους ποσότητας καυσίμων των δεξαμενών ΙΧΦ εισερχόμενων από τρίτες χώρες τέθηκε ως στόχος η διενέργεια 580 ελέγχων και 40 παραβάσεων. Τελικά διενεργήθηκαν 590 έλεγχοι (δέκα περισσότεροι από τον στόχο) και τελικά διαπιστώθηκαν 7 παραβάσεις, αποτελώντας το 1,71% των συνολικών παραβάσεων.

Η στοχοθεσία που είχε τεθεί για τα καπνικά ήταν 790 έλεγχοι και 52 παραβάσεις. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν πολύ περισσότεροι έλεγχοι (45 στα καπνικά, 358 στις ενδοκοινοτικές διακινήσεις των καπνικών, 578 έλεγχοι στις διακινήσεις με τρίτες χώρες και 72 έλεγχοι στην διακίνηση υγρών αναπλήρωσης ηλεκτρονικού τσιγάρου) αλλά διαπιστώθηκαν μόλις δύο παραβάσεις στην διακίνηση καπνικών με τρίτες χώρες.

	Κατηγορία στόχου	Υποκατηγορία στόχου	ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΕΤΟΥΣ		ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		ΑΝΑΛΟΓΙΑ		
			Έλεγχοι	Παραβάσεις	Έλεγχοι	Παραβάσεις	Έλεγχοι	Παραβάσεις	
Έλεγχοι δίοξης	Έλεγχοι στη διακίνηση πετρελαιοειδών	Ενδοκοινοτική			117	0	1,08%	0,00%	
		Τρίτων χωρών			689	2	6,35%	0,49%	
	Έλεγχοι νόμιμης χρήσης πετρελαίου	Παραλαβή - Χρήση Πετρελαίου Κίνησης σε Βιομηχανίες - Βιοτεχνίες					0,00%	0,00%	
		Παραλαβή - Χρήση Πετρελαίου σε Προνοιακά-Νοσηλευτικά Ιδρύματα	472	38			0,00%	0,00%	
		Έλεγχοι σε Οχήματα για Νόμιμη Χρήση Πετρελαίου					0,00%	0,00%	
	Έλεγχος ποσότητας καυσίμων δεξαμενών ΙΧΦ εισερχόμενων από τρ. Χώρες (Δ18Α 5017560/10/ ΑΥΟ, ΦΕΚ 610 β')			580	40	590	7	5,43%	1,71%
	Έλεγχοι σε σημεία πώλησης προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ	Καπνικά			45	0	0,41%	0,00%	
	Έλεγχοι στη διακίνηση καπνικών	Ενδοκοινοτική			358	0	3,30%	0,00%	
		Τρίτων χωρών	790	52	578	2	5,32%	0,49%	
	Έλεγχοι στη διακίνηση υγρών αναπλήρωσης ηλεκτρονικού τσιγάρου				72	0	0,66%	0,00%	
	Έλεγχοι σε σημεία πώλησης προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ	Αλκοολούχα			15	0	0,14%	0,00%	
	Έλεγχοι στη διακίνηση οινοπνευματωδών	Ενδοκοινοτική			352	0	3,24%	0,00%	
Τρίτων χωρών		750	65	1.064	2	9,80%	0,49%		
Στην Εγχώρια Αγορά				0	0	0,00%	0,00%		

	Έλεγχος Οίνου	Παραγωγή, διακίνηση, σημεία πώλησης			0	0	0,00%	0,00%
	Έλεγχος Μικρών Αποσταγματοποιών (διημέρων)				0	0	0,00%	0,00%
	Παραπονημένα εμπορεύματα		270	15	751	3	6,92%	0,73%
	Έλεγχος ρευστών διαθεσίμων	Αναχώρηση			600	3	5,53%	0,73%
		Άφιξη	1.140	45	721	2	6,64%	0,49%
	Έλεγχοι νόμιμης κατοχής και κυκλοφορίας οχημάτων	Διαφύλαξη των Δασμοφορολογικών Επιβαρύνσεων και το Ειδικού Τέλους Ταξινόμησης	532	50	475	16	4,37%	3,91%
		Έλεγχοι Νόμιμης Κυκλοφορίας και Μεταφοράς από Φορτηγά ν.3446/06			334	1	3,08%	0,24%
	Έλεγχοι επιβατών για είδη πέραν της δικαιούμενης ατέλειας		966	45	1.156	366	10,65%	89,49%
	Άλλοι Έλεγχοι (Πολιτιστικά, ναρκωτικά, κλπ)				1.131	0	10,42%	0,00%
	Εκ των Υστέρων Έλεγχοι σε Καταστήματα Αφορολογήτων Ειδών				34	0	0,31%	0,00%
	Έλεγχος με X-RAY		2.020		1.776	5	16,36%	1,22%
			7.520	350	10.858	409	100,00%	100,00%

Όσον αφορά τα αλκοολούχα ως στόχος είχε τεθεί η διενέργεια 750 ελέγχων και η βεβαίωση 65 παραβάσεων. Απολογιστικά πραγματοποιήθηκαν 45 έλεγχοι σε σημεία πώλησης, 352 έλεγχοι στην ενδοκοινοτική διακίνηση και 1.064 έλεγχοι στην διακίνηση με τρίτες χώρες, όπου διαπιστώθηκαν επίσης δύο παραβάσεις.

Για τα παραποιημένα εμπορεύματα είχε τεθεί στόχος διενέργειας 270 ελέγχων για την διαπίστωση 15 παραβάσεων και τελικά πραγματοποιήθηκαν 751 έλεγχοι και 3 παραβάσεις αποτελώντας το 0,73% των συνολικών παραβάσεων. Για την διακίνηση των ρευστών διαθεσίμων η στοχοθεσία περιλάμβανε 1.140 ελέγχους και 45 παραβάσεις ενώ τελικά διενεργήθηκαν 1.321 έλεγχοι, 600 κατά τις αναχωρήσεις και 721 στις αφίξεις και διαπιστώθηκαν συνολικά 5 παραβάσεις. Για τον έλεγχο της νόμιμης κατοχής και κυκλοφορίας οχημάτων η στοχοθεσία αφορούσε 532 ελέγχους και 50 παραβάσεις. Τελικά διενεργήθηκαν 475 έλεγχοι για την διαφύλαξη των δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων και του ειδικού τέλους ταξινόμησης και διαπιστώθηκαν 16 παραβάσεις και 334 έλεγχοι νόμιμης κατοχής και διαπιστώθηκε μια παράβαση.

Ολοκληρώνοντας τους ελέγχους δίωξης, οι στόχοι για τον έλεγχο επιβατών για είδη πέραν της δικαιούμενης ατέλειαν ήταν 966 και για τις παραβάσεις 45. Το 2018 από τους 1.156 ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν, διαπιστώθηκε ότι 366 περιπτώσεις επιβατών διακινούσαν εμπορεύματα πάνω του ορίου της φοροαπαλλαγής. Το ποσοστό των διαπιστωθέντων παραβάσεων αυτής της κατηγορίας αποτέλεσε το 89,49% των συνολικών παραβάσεων. Τέλος διενεργήθηκαν 1.131 άλλοι έλεγχοι πχ για ναρκωτικά, πολιτιστικά κλπ και δεν βεβαιώθηκαν παραβάσεις.

Όσον αφορά τους εκ των υστέρων ελέγχους σε καταστήματα αφορολόγητων ειδών πραγματοποιήθηκαν 34 έλεγχοι και δεν διαπιστώθηκαν παραβάσεις. Τέλος μέσω της τεχνολογίας ελέγχων με ακτίνες X (X-ray) είχε τεθεί στόχος διενέργειας 2.020 ελέγχων και τελικά πραγματοποιήθηκαν 1.776 (το 16,36% των συνολικών ελέγχων) και διαπιστώθηκαν πέντε παραβάσεις.

Συνολικά είχε τεθεί στόχος διενέργειας 7.520 ελέγχων εκ των οποίων οι 2.020 με ακτίνες για την βεβαίωση 350 παραβάσεων. Βάσει των τελικών στοιχείων για το 2018 διενεργήθηκαν 10.858 έλεγχοι, εκ των οποίων 1.776 με ακτίνες, δηλαδή

περισσότεροι από όσους είχαν προγραμματιστεί και διαπιστώθηκαν 409 παραβάσεις (λιγότερες αναλογικά με τους ελέγχους που διενεργήθηκαν). Επίσης από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται ότι η πλειοψηφία των ελέγχων ήταν δίωξης ενώ υπήρξαν σημαντικές αποκλίσεις στις κατηγορίες που είχαν προγραμματιστεί έλεγχοι και που τελικά διενεργήθηκαν. Οι αποκλίσεις σχετίζονται τόσο με τις κατηγορίες όσο και με την τελική έκταση των ελέγχων και των παραβάσεων.

Επίλογος

Τις τελευταίες δεκαετίες η αποστολή των τελωνειακών υπηρεσιών έχει μεταβληθεί σημαντικά, τόσο για την διευκόλυνση και την απρόσκοπτη διενέργεια των εμπορικών συναλλαγών όσο και λόγω της ανάγκης διαφύλαξης του κοινωνικού συνόλου. Ο ρόλος των τελωνείων ξεφεύγει από την εξυπηρέτηση δημοσιονομικών στόχων και επεκτείνεται και σε άλλα πεδία. Παράλληλα η τελωνειακή ένωση έχει διευρύνει τις αρμοδιότητες των τελωνειακών υπηρεσιών και καθιστά απαραίτητο τον συντονισμό και την συνεργασία των εθνικών αρχών ενώ δημιουργεί και ένα περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών και ενιαίας δράσης που μπορεί να εξυπηρετήσει τους επιδιωκόμενους στόχους.

Οι τελωνειακοί έλεγχοι πραγματοποιούνται στα πλαίσια του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα που καθορίζει τόσο τις διακινήσεις μεταξύ του τελωνειακού εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και τις διαδικασίες, διακινήσεις και δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις από και προς τρίτες χώρες (χώρες εκτός της ΕΕ). Με την πάροδο του χρόνου όλο και μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στους ελέγχους για την ασφάλεια, την υγεία και την προστασία του περιβάλλοντος καθιστώντας καθοριστικό τον ρόλο των τελωνειακών αρχών. Μεταξύ των κρατών-μελών τίθενται κοινά κριτήρια, μέτρα ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό έχει τεθεί σε λειτουργία και αναμένεται η αναβάθμιση, του συστήματος ελέγχου και εκτίμησης κινδύνων, που επιδιώκουν τον εκ των προτέρων έλεγχο για την διευκόλυνση του εμπορίου και των συναλλαγών. Παράλληλα εκσυγχρονίζονται τα μέσα διενέργειας φυσικών ελέγχων και απλοποιούνται οι διαδικασίες.

Όμως ο ρόλος των τελωνείων είναι σημαντικός και για την είσπραξη των δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων, τελών και λοιπών φόρων στην διακίνηση και εμπορία των εμπορευμάτων. Σχεδόν στο σύνολό τους είναι έμμεσοι φόροι. Στο επίπεδο της ενωσιακής τελωνειακής ένωσης υπάρχει κοινό δασμολόγιο μεταξύ των κρατών-μελών για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, ενώ σε εθνικό επίπεδο τίθενται το ύψος των λοιπών φόρων όπως ΦΠΑ, τέλη ταξινόμησης, κλπ. Για την παρακολούθηση και τον έλεγχο σε πραγματικό χρόνο, των εμπορευμάτων που

υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης (ενεργειακά, καπνικά και αλκοολούχα) λειτουργεί ηλεκτρονικό σύστημα.

Τα τελωνειακά έσοδα κυρίως διαρθρώνονται από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και τον ΦΠΑ, ενώ μικρότερη είναι η συμβολή των τελών ταξινόμησης και των προστίμων. Την τριετία 2016-2018 υπήρξε σταδιακή αύξηση των εισπραχθέντων εσόδων από τις τελωνειακές υπηρεσίες που μαζί με τους ίδιους πόρους και τα λοιπά έσοδα το 2018 ανήλθαν σε 12,2 δις ευρώ. Ο ΕΦΚ αποτελεί το 54% των τελωνειακών εισπράξεων κυρίως προερχόμενος από την διακίνηση των ενεργειακών προϊόντων και στην συνέχεια των καπνικών και των αλκοολούχων. Ενώ τα έσοδα που βεβαιώνονται από πρόστιμα κατά τους τελωνειακούς ελέγχους δεν συνεισφέρουν σημαντικά στο σύνολο, είναι αυτά που παρουσιάζουν την μεγαλύτερη δυσκολία στην είσπραξή τους και αποτελούν το 85% των εσόδων προς είσπραξη.

Την διετία 2017-2018 υπήρξε μείωση στις πραγματοποιηθείσες κατασχέσεις κατά 8,21% και ακόμα μεγαλύτερη μείωση στο σύνολο των τελών, δασμών, φόρων και προστίμων που βεβαιώθηκαν από τους ελέγχους. Η πλειοψηφία των κατασχέσεων αφορά εμπορεύματα υποκείμενα στον ΕΦΚ αλλά και παραποιημένα προϊόντα. Σχετικά με τους στοχευμένους ελέγχους κυρίως πραγματοποιούνται από τις αρχές δίωξης (τελωνεία, κινητές μονάδες ελέγχου, κλπ) και δευτερευόντως από τους εκ των υστέρων ελέγχους. Το 2018 οι στοχευμένοι έλεγχοι μειώθηκαν από το προηγούμενο έτος αλλά οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν ήταν περισσότερες. Από το σύστημα ανάλυσης κινδύνου η υπόδειξη στις περισσότερες διασαφήσεις ήταν τελωνισμός κατά δήλωση (ιδίως στις εξαγωγές), ενώ από τους ελέγχους περισσότερο υποδεικνύονται οι έλεγχοι εγγράφων (στις εισαγωγές) και διαδικασίας και λιγότερο ο φυσικός έλεγχος.

Βιβλιογραφία- Πηγές

- Capital.gr, 2015. *Capital.gr*. [Online] Available at: <https://www.capital.gr/oikonomia/3043033/sustasi-kinton-monadon-elegxon-sta-teloneia> [Accessed 15 Ιανουάριος 2020].
- Europe Direct, 2014. *Europe Direct EBEA*. [Online] Available at: <http://europedirect.acci.gr/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85/> [Accessed 15 Ιανουάριος 2020].
- European Commission, 2020. *European Union*. [Online] Available at: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/general_en [Accessed 16 Ιανουάριος 2020].
- ICISnet, 2020. *Ελληνικά Τελωνεία*. [Online] Available at: <https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet/faq?catid=9998146&subcatid=10253992> [Accessed 10 Ιανουάριος 2020].
- A.A.Δ.Ε., 2019. *Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων ICISNET*. [Online] Available at: <https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet/authority> [Accessed 15 Δεκέμβριος 2019].
- ΑΑΔΕ, 2018. *Εγχειρίδιο των συνηθέστερων ερωτημάτων που υποβάλλονται από τους πολίτες και των αντίστοιχων απαντήσεων σε τελωνειακά θέματα*. Εγχειρίδιο. Αθήνα: Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.
- Γενική Διεύθυνση Τελωνείων, 2018. *Εκθεση Γενικής Διευθύντριας Τελωνείων & ΕΦΚ Έτους 2018 Συνυποβαλλόμενη στον Κρατικό Προϋπολογισμό*. Αθήνα: Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων Γενική Διεύθυνση Τελωνείων & ΕΦΚ.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014. *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Τελωνεία*. Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκή Επιτροπή Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας.

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2017. *Ειδική έκθεση Διαδικασίες εισαγωγής: οι αδυναμίες του νομικού πλαισίου και η αναποτελεσματική εφαρμογή έχουν αντίκτυπο στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ*. Λουξεμβούργο: Ευρωπαϊκή Ένωση 40 Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2020. *Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*. [Online] Available at: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome> [Accessed 15 Ιανουάριος 2020].

Π.Ε.Σ.Τ.Υ., 2016. *Πανελλήνια Ένωση Συνταξιούχων Τελωνειακών Υπαλλήλων*. [Online] Available at: <https://www.pesty.gr/index.php/istoria> [Accessed 15 Δεκέμβριος 2019].

1091257 ΕΞ 2019, (ΦΕΚ Β΄ 2650/1-7-2019), Τροποποίηση και συμπλήρωση της Δ.ΟΡΓ.Α. 1036960 ΕΞ 2017/10-03-2017 (Β΄ 968 και 1238) απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), ως προς τη σύσταση Ειδικής Αποκεντρωμένης Υπηρεσίας, επιπέδου Διεύθυνσης, στη Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Γ.Δ.Τ. και Ε.Φ.Κ.), με τίτλο «Επιτελική Υπηρεσία Τελωνειακών Ελέγχων (Ε.Υ.Τ.Ε.)», τον καθορισμό των επιχειρησιακών στόχων, της δομής και των αρμοδιοτήτων αυτής και των οργανικών της μονάδων, ως προς τη σύσταση Υποδιευθύνσεων στις ΕΛ.Υ.Τ. Αττικής και Θεσσαλονίκης και τη μεταφορά στις ΕΛ.Υ.Τ. των Γραφείων Κινητών Ομάδων Ελέγχου (Κ.Ο.Ε.) των Τελωνείων, τα οποία μετατρέπονται σε Τμήματα, τον ανακαθορισμό αρμοδιοτήτων των ΕΛ.Υ.Τ. και ορισμένων Τελωνείων, καθώς και ως προς τον καθορισμό των οργανικών θέσεων των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ε.Φ.Κ

COM(2018) 549 final/3, (20-7-2018), Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ και το σχέδιο δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων

ΑΔΑ: 6Ε8ΞΗ-ΟΦΧ, (3/2/2017), Κοινοποίηση της αριθμ. ΔΤΔ Α 1184721 ΕΞ2016/16-12-2016 (ΦΕΚ 4488/Β/30-12-2016/ΑΔΑ : 7ΦΗΝΗ-2Η3) Απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων με θέμα «Υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των υποστηρικτικών της διασάφησης εισαγωγής εγγράφων-Τήρηση αρχείου»

Δ33Δ 5036742 ΕΞ 2013/14.10.2013 (ΦΕΚ Β΄ 2676/21-10-2013) Διαχείριση αποτελεσμάτων ανάλυσης κινδύνου του πληροφοριακού συστήματος τελωνείων (ΟΠΣΤ) και οποιουδήποτε νέου ή διάδοχου Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων, από τις τελωνειακές αρχές της χώρας – Τροποποίηση της ΑΥΟ Τ6507/8127/22.12.2000

ΔΤΔ Α 1184721 ΕΞ 2016, (ΦΕΚ Β΄ 4488/30-12-2016),

ΔΤΔ Δ 1067247 ΕΞ 2016,(26/4/2016), Οδηγίες για την είσοδο εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης και την υποβολή Συνοπτικής Διασάφησης Εισόδου (ENS) για σκοπούς ασφαλείας και προστασίας, εν όψει της θέσης σε πλήρη εφαρμογή του Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα

Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, (2002/С 325/01), Επίσημη Εφημερίδα των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, EL24/12/2002

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 952/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 9ης Οκτωβρίου 2013, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, EL L269/1 (10-10-2013)

Νόμος 2859/2000 (ΦΕΚ Α΄ 248/7-11-2000), Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, ανακτήθηκε από <https://www.taxheaven.gr/law/2859/2000>

Νόμος 2960/2001 (ΦΕΚ Α΄ 265/22-11-2001), Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας, Άρθρο 3: Αρμοδιότητες, ανακτήθηκε από <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=90F8AB2FD3CECE9C.1D031AEA53&version=2019/04/24>